
BWB 02-102

Procedurehandboek

BWB

Sdu Uitgevers
Redactie Wetgeving
Laatst bijgewerkt: oktober 2011
Versie 02.102

Recente wijzigingen in het Handboek

datum vaststelling	versie	titel	wijziging
10-4-08	1.12	1.2.1 (Rijks)wetten	Beperking opname Goedkeuringswetten van verdragen in het BWB
10-4-08	1.12	1.2.1 (Rijks)wetten	Opname in het BWB van Wijzigingswetten zonder zelfstandige inhoud wanneer die wetten een citeertitel bevatten
10-4-08	1.12	1.2.2 (Rijks)besluiten	Opname in het BWB van Wijzigingsbesluiten zonder zelfstandige inhoud wanneer die besluiten een citeertitel bevatten
10-4-08	1.12	2.3 Citeertitel	Aanvulling met citeertitel 'Rijkswet houdende goedkeuring'
10-4-08	1.12	3.20 Kennelijke vergissingen	Opmerking in de metadata betreffende kennelijke vergissingen van de wetgever
10-4-08	1.12	Inhoudsopgave	enkele redactionele wijzigingen
12-2-09	1.13	1.2.1 (Rijks)wetten	Weghalen van de regel betreffende de tijdsduur waarop Wijzigingswetten zonder zelfstandige inhoud, maar met citeertitel, te raadplegen zijn in wetten.nl
12-2-09	1.13	1.2.2 (Rijks)besluiten	Weghalen van de regel betreffende de tijdsduur waarop Wijzigingsbesluiten zonder zelfstandige inhoud, maar met citeertitel, te raadplegen zijn in wetten.nl
12-2-09	1.13	2.2 Bronnen zonder zelfstandige tekst	Opnemen van nieuwe regelgeving zonder zelfstandige inhoud wanneer die regelingen een citeertitel bevatten
12-2-09	1.13	2.3 Citeertitel	Wijziging betreffende de citeertitel van Goedkeuringswetten
12-2-09	1.13	2.10 Overgangsrecht	Het tonen van tekst nadat een artikel is vervallen voor of op 1 januari 2002, wanneer die tekst als gevolg van een bepaling van overgangsrecht nog van toepassing is en er als gevolg van de begindatum van het BWB (1 januari 2002) niet op andere wijze van de tekst van het artikel kan worden kennisgenomen.
12-2-09	1.13	3.24 Wijzigingen op hogere wetgeving door lagere regelgeving	Specificatie van de werkwijze met betrekking tot bedragen
12-2-09	1.13	4.7 Intrekkingbepalingen in beleidsregels, circulaires en regelingen van PBO en ZBO's	Intrekkingen zijn rechtsgeldig wanneer zij in die regelingen in de aanhef zijn opgenomen.
12-2-09	1.13	Bijlage Afkortingen regelingen in het BWB	Opname van afkortingen van wetten, besluiten, enz.
10-9-09	2.0	1.2.1 Verdragen	Invoeging van een nieuwe paragraaf betreffende de nieuwe verdragencollectie in het BWB
10-9-09	2.0	1.2.8 Onderscheiden regelingselementen	Aanvulling met rubrieken in een Tractatenblad
10-9-09	2.0	2.3 Citeertitel	Toekenning citeertitel bij verdragen
10-9-09	2.0	2.7 Terugwerkende kracht	Nieuwe uitgebreide manier van tonen terugwerkende kracht bij nieuwe regelingen
10-9-09	2.0	2.8 Nog niet in werking zijnde delen en delen die van voorlopige toepassing zijn uitgezonderd	Opmerking voorlopige toepassing bij verdragen

datum vaststelling	versie	titel	wijziging
10-9-09	2.0	2.11 Wijzigingsartikelen	Aanvulling opmerking in geval van wijzigingsartikelen bij verdragen
10-9-09	2.0	3.4 Terugwerkende kracht	Nieuwe uitgebreide manier van tonen terugwerkende kracht bij wijziging van regelingselementen
10-9-09	2.0	3.18 Wijzigingsopdrachten die niet geheel juist zijn	Redactionele aanpassing van de tekst
10-9-09	2.0	3.22 Vervallen van bijlagen	Bijlagen vervallen automatisch wanneer het artikel waarop ze gebaseerd zijn, vervallen; ze behoeven dan niet expliciet ingetrokken te worden
10-9-09	2.0	3.29 Wijzigingen op afbeeldingen	Wijzigingen op afbeeldingen in regelingen en de afwijkende procedure bij verdragen
10-9-09	2.0	Hoofdstuk 4 (inleiding)	Opnemen passage betreffende buitenwerkingtreding (verdragen)
10-9-09	2.0	5.11 Opschorting	Aanvulling opschorting betrekking hebbend op de verdragencollectie
10-9-09	2.0	5.14 Inwerkingtreding van bijlagen	Bijlagen treden automatisch in werking wanneer het artikel waarop ze gebaseerd zijn, in werking treedt; ze behoeven dan niet expliciet in werking te treden
10-9-09	2.0	5.16 Inwerkingtreding wijziging ondanks niet in werking zijn oorspronkelijke tekst	Aanvulling met werkwijze in geval van verdragen
10-9-09	2.0	5.18 Inwerkingtreding en voorlopige toepassing	Nieuwe paragraaf betrekking hebbend op de verdragencollectie
10-9-09	2.0	5.19 Uitgestelde toepassing	Nieuwe paragraaf betrekking hebbend op de verdragencollectie
10-9-09	2.0	Bijlage Overzicht redactionele opmerkingen	Aanvulling redactionele opmerkingen betreffende de verdragencollectie
11-3-10	02.100	1.2.8 Onderscheiden regelingselementen	Aanpassing van de tekst betreffende Tractatenbladen
11-3-10	02.100	2.11 Wijzigingsartikelen	Uitzondering op de situatie waarin de tekst van een artikel wordt vervangen door een redactionele tekst
11-3-10	02.100	3.3 Gefaseerde inwerkingtreding voor categorieën	Opnemen voorbeeld van een opmerking betreffende categorieën en opnemen van de situatie waarbij de gefaseerde inwerkingtreding geldt bij intrekkingen
11-3-10	02.100	3.4 Terugwerkende kracht	Aanvulling en aanpassing van de tekst
11-3-10	02.100	3.11 Vernummeringen	Uitbreiden van bestaande opmerking met de brongegevens
11-3-10	02.100	3.18 Wijzigingsopdrachten die niet geheel juist zijn	Aangeven van de periode waarin een overzicht aan de Redactieraad wordt voorgelegd van aan het ministerie voorgelegde niet geheel juiste wijzigingsopdrachten
11-3-10	02.100	3.20 Kennelijke vergissing	Opnemen van de betreffende opmerking
11-3-10	02.100	8.3 Taken (reserve)contactpersoon	Schrappen van een onderdeel van de taken van de contactpersoon
11-3-10	02.100	Bijlage Overzicht redactionele opmerkingen	Aanvulling redactionele opmerkingen betreffende 3.4 Terugwerkende kracht, 3.8 Vervallen van aanhef van een opsomming, 3.11 Vernummeringen, 3.20 Kennelijke vergissingen, en betreffende nieuw in te voegen artikelen die voordat ze in werking treden alsnog worden ingetrokken
11-3-10	02.100	Bijlage Afkortingen in het BWB	Maakt niet langer deel uit van het Procedurehandboek
11-11-10	02.101	1.2.1 Verdragen	Verandering jaartal waarin teksten van Tractatenbladen in het BWB zijn opgenomen
11-11-10	02.101	1.2.4 BES-regelgeving	Opnemen van BES-regelgeving in het BWB (Bonaire, Saba en Sint Eustatius)

datum vaststelling	versie	titel	wijziging
11-11-10	02.101	1.2.5 Ministeriële regelingen	Opnemen van ‘onderlinge regelingen’ als ministeriële regeling
11-11-10	02.101	2.1 Bronnen met zelfstandige tekst	Fictieve bronnen in het BWB
11-11-10	02.101	2.2 Bronnen zonder zelfstandige tekst	Materieel uit werking treden van een bron zonder zelfstandige tekst maar met een officiële citeertitel
11-11-10	02.101	2.3 Citeertitel	Opnieuw vaststellen citeertitel in de Verdragenbank na latere vertaling van een verdrag
11-11-10	02.101	2.19 Gedeeltelijke goedkeuring bij PBO	Opnemen opmerking bij gedeeltelijke goedkeuring van PBO-regelingen
11-11-10	02.101	3.26 Verbeterbladen en rectificaties	Correcties op een verdrag in een later uitgegeven Tractatenblad worden beschouwd als rectificaties op de ontstaansbron van het verdrag
11-11-10	02.101	5.15 Volgorde van inwerkingtreding	Beschrijving van de meest logische volgorde bij meerdere bronnen op hetzelfde regelings-element in geval van dezelfde datum van inwerkingtreding
11-11-10	02.101	Hoofdstuk 8 Contactpersonen	Redactionele aanpassing van de tekst en in par. 8.3 opname van de melding over uit werking getreden regelingen
13-10-11	02.102	1.2.1 Verdragen	Actualisering opbouw verdragenbestand
13-10-11	02.102	1.2.7 Beleidsregels Openbaar Ministerie	Nieuwe paragraaf betreffende beleidsregels van het College van procureurs generaal van het Openbaar Ministerie
13-10-11	02.102	1.2.10 Uitgewerkte regelingen	Opname nieuwe paragraaf betreffende uitgewerkte regelingen
13-10-11	02.102	2.10 Overgangsbepalingen	Verduidelijking definitie overgangsbepaling
13-10-11	02.102	3.18 Wijzigingsopdrachten die niet geheel juist zijn 3.19 Wijzigingen die niet kunnen worden doorgevoerd	Redactionele aanpassing van de tekst
13-10-11	02.102	8.9 Rol Redactieraad	Redactionele aanpassing van de tekst
13-10-11	02.102	Bijlage Overzicht redactionele opmerkingen	Aanvulling redactionele opmerkingen betreffende opschorting/schorsing/opzegging van verdragen en buitenwerkingtreding

INHOUDSOPGAVE

BWB 02-102	1
PROCEDUREHANDBOEK BWB.....	1
INHOUDSOPGAVE	5
HOOFDSTUK 1. INLEIDING.....	8
<i>Afdeling 1. Achtergrond procedurehandboek .....</i>	<i>8</i>
<i>Afdeling 2. Inhoud BWB.....</i>	<i>8</i>
1.2.1 Verdragen.....	8
1.2.2 (Rijks)wetten.....	8
1.2.3 (Rijks)besluiten.....	8
1.2.4 BES-regelgeving.....	9
1.2.5 Ministeriële regelingen	9
1.2.6 Circulaires, beleidsregels en regelingen van PBO's en ZBO's	9
1.2.7 Beleidsregels Openbaar Ministerie	9
1.2.8 Reglementen van Orde.....	9
1.2.9 Archief.....	9
1.2.10 Uitgewerkte regelingen.....	10
1.2.11 Onderscheiden regelingselementen.....	10
HOOFDSTUK 2. NIEUW OP TE NEMEN REGELGEVING	11
2.1 Bronnen met zelfstandige tekst	11
2.2 Bronnen zonder zelfstandige tekst	11
2.3 Citeertitel	11
2.4 Grondslagen.....	12
2.5 Gefaseerde inwerkingtreding voor categorieën.....	12
2.6 Meerdere data van ondertekening	12
2.7 Terugwerkende kracht.....	12
2.8 Nog niet in werking zijnde delen en delen van Verdragen die van voorlopige toepassing zijn uitgezonderd	12
2.9 Inwerkingtreding van aanhef van een opsomming.....	12
2.10 Overgangsbepalingen.....	12
2.11 Wijzigingsartikelen.....	13
2.12 Gereserveerde artikelen.....	13
2.13 Noemen als 'enig artikel'	13
2.14 Ongenummerde leden	13
2.15 Inhoudsopgaven	13
2.16 Niet opgenomen kaarten	14
2.17 Binnenwetten	14
2.18 Ondertekening van bijlagen	14
2.19 Gedeeltelijke goedkeuring bij PBO.....	14
HOOFDSTUK 3. WIJZIGINGEN	15
3.1 Wijzigen van de citeertitel of het opschrift	15
3.2 Wijziging van de grondslag	15
3.3 Gefaseerde inwerkingtreding voor categorieën.....	15
3.4 Terugwerkende kracht.....	15
3.5 Vervangen van hoofdstukken, etc.	16
3.6 Vervallen van delen van de regeling	16
3.7 Redactionele namen van regelingselementen.....	16
3.8 Vervallen van aanhef van een opsomming.....	16
3.9 Vervallen van wijzigingsartikelen.....	16
3.10 Vervallen van een nog niet in werking zijnd artikel.....	16
3.11 Vernummeringen	17
3.12 Juncto's.....	17
3.13 Ongenummerde leden	17
3.14 Betekenis term 'wordt gelezen'	17

3.15 Toegestane interpretatie op wijzigingsopdrachten	17
3.16 Betekenis interpunctie in wijzigingsopdrachten.....	17
3.17 Wijzigingsopdracht doorvoeren in gehele regeling.....	17
3.18 Wijzigingsopdrachten die niet geheel juist zijn.....	17
3.19 Wijzigingen die niet kunnen worden doorgevoerd.....	18
3.20 Kennelijke vergissingen	18
3.21 Wijzigingen officiële inhoudsopgave.....	18
3.22 Vervallen van bijlagen	18
3.23 Indienbepalingen.....	18
3.24 Wijzigingen op hogere wetgeving door lagere regelgeving	19
3.25 Wijzigingen op een inmiddels vervallen wet	19
3.26 Verbeterbladen en rectificaties.....	19
3.27 Werkwijze Wet op de economische delicten.....	19
3.28.1 Wijziging Grondwet; eerste lezing.....	20
3.28.2 Wijziging Grondwet; tweede lezing in behandeling door Kamer	20
3.28.3 Wijziging Grondwet; tweede lezing verworpen door Kamer	20
3.28.4 Wijziging Grondwet; tweede lezing in Staatsblad	20
3.29 Wijzigingen op 'plaatjes'	20
HOOFDSTUK 4. INTREKKINGEN	21
4.1 Vervallen van gedelegeerde regelingen	21
4.2 Nogmaals intrekken van een al vervallen regeling.....	21
4.3 Automatisch vervallen door bepaling in hogere regelingtekst	21
4.4 Geclausuleerd vervallen van regelingen.....	21
4.5 Versies die niet meer in werking treden.....	21
4.6 Overzicht Redactieraad	22
4.7 Opdrachten tot intrekking in beleidsregels, circulaires en regelingen van PBO en ZBO's.....	22
HOOFDSTUK 5. BEPALINGEN VAN INWERKINGTREDING	23
5.1 Algemene formuleringen van bepalingen van inwerkingtreding.....	23
5.2 Bepalen datum inwerkingtreding indien daarover niets wordt vermeld	23
5.3 Inwerkingtreding later tussengevoegd artikel	23
5.4 Datum inwerkingtreding voor datum van uitgifte	23
5.5 Bepalen datum inwerkingtreding indien inwerkingtreding door andere wet	23
5.6 Bepalen datum inwerkingtreding indien volgens kb datum van inwerkingtreding bij andere regeling	23
5.7 Gefaseerde inwerkingtreding voor bepaalde categorieën.....	23
5.8 Datum bij bepaling 'Direct volgend op inwerkingtreding'	24
5.9 Datum bij bepaling 'van toepassing'	24
5.10 Buitenwerkingstelling en inwerkingstelling inzake noodwetgeving (oorlog, distributie)	24
5.11 Betekenis opschorting	24
5.12 Inwerkingtreding van aanhef van een opsomming.....	24
5.13 Datum van tonen van artikel met bepalingen van inwerkingtreding en artikel met citeertitel.....	24
5.14 Inwerkingtreding van bijlagen	24
5.15 Volgorde van inwerkingtreding	25
5.16 Inwerkingtreding wijziging ondanks niet in werking zijn oorspronkelijke tekst.....	25
5.17 Aanpassing gegevens van inwerkingtreding	25
5.18 Inwerkingtreding en voorlopige toepassing	25
5.19 Uitgestelde toepassing.....	25
HOOFDSTUK 6. TEKSTPLAATSINGEN	26
6.1 Soorten tekstplaatsingen	26
6.2 Wijze van verwerking van tekstplaatsingen met opdracht tot aanpassing.....	26
6.3 Wijze van verwerking van kale tekstplaatsingen	26
6.4 Controle tekst BWB met de tekstplaatsing.....	26
6.5 Bedragen	27
HOOFDSTUK 7. AANHANGIGE WETSVOORSTELLEN	27
7.1 Inleiding.....	28
7.2 Moment van bijwerken	28
7.3 Nieuw voorstel van wet.....	28
7.4 Verworpen voorstel van wet	28
HOOFDSTUK 8. PROCEDURE CONTACTPERSONEN.....	29
8.1 Inleiding.....	29
8.2 Benoeming en vervanging (reserve)contactpersoon.....	29
8.3 Taken (reserve)contactpersoon	29

Inhoudsopgave

8.4 Moment van voorleggen vragen.....	29
8.5 Benaderen contactpersoon	30
8.6 Responsetijd.....	30
8.7 Betrouwbaarheid	30
8.8 Vastlegging correspondentie	30
8.9 Rol Redactieraad	30
BIJLAGE OVERZICHT REDACTIONELE OPMERKINGEN	31
<i>Afdeling 1. Inleiding .....</i>	<i>31</i>
<i>Afdeling 2. Redactionele opmerkingen ter vervanging van tekst .....</i>	<i>31</i>
<i>Afdeling 3. Redactionele opmerkingen ter aanvulling van tekst .....</i>	<i>32</i>
<i>Afdeling 4. Redactionele opmerkingen in de wettechnische informatie .....</i>	<i>32</i>

Hoofdstuk 1. Inleiding

Afdeling 1. Achtergrond procedurehandboek

Dit is het procedurehandboek voor het onderhouden van het BasisWettenBestand (BWB). Het handboek bevat de afspraken zoals gemaakt met de Redactieraad voor het consolideren en onderhouden van het BWB, zoals dat op 1 mei 2002 is opgeleverd.

De afspraken worden behandeld per soort activiteit bij het onderhoud van het BWB. Deze activiteiten zijn:

- Opnemen als nieuwe regeling
- Wijzigingen
- Intrekkingen
- Bepalingen rondom de inwerkingtreding
- Tekstplaatsingen

In de volgende afdeling wordt beschreven welke regelingen en regelingselementen zijn opgenomen in het BWB.

Aanvullingen op het handboek komen tot stand in overeenstemming met de Redactieraad.

Afdeling 2. Inhoud BWB

1.2.1 Verdragen

Het BWB bevat op dit moment de actuele, geconsolideerde teksten van verdragen die zijn gepubliceerd in het Tractatenblad. Het gaat dan om verdragen die op 1 januari 2005 nog in werking waren, of die daarna tot stand gekomen en/of in werking getreden zijn. Verdragen die geen zelfstandige tekst (dus alleen wijzigingstekst) bevatten, worden niet opgenomen in het BWB.

Verdragen, waarvan de teksten in het Staatsblad zijn gepubliceerd, zullen geleidelijk aan in het BWB worden opgenomen.

1.2.2 (Rijks)wetten

Het BWB bevat op/vanaf het moment van oplevering de actuele, geconsolideerde teksten van alle op 1 mei 2002 geldende (rijks)wetten waarvan de volgende worden uitgezonderd:

- Begrotingswetten, die geen wijzigingsartikelen bevatten;
- Gemeentelijke herindelingswetten met een datum van inwerkingtreding ouder dan vijf jaar;
- Machtigingswetten met een datum van inwerkingtreding ouder dan vijf jaar;
- Naturalisatiewetten;
- Goedkeuringswetten van Verdragen, voorzover deze uitsluitend strekken tot goedkeuring van een of meer verdragen en wanneer in de artikelen tegelijk met het verdrag bepaalde voorbehouden en/of af te leggen verklaringen worden goedgekeurd. Goedkeuringswetten die daarnaast nog zelfstandige tekst bevatten worden wel opgenomen;
- Wijzigingswetten zonder zelfstandige inhoud, tenzij deze een officiële citeertitel bevatten.

1.2.3 (Rijks)besluiten

Het BWB bevat op/vanaf het moment van oplevering de actuele, geconsolideerde teksten van alle op 1 mei 2002 geldende algemene maatregelen van bestuur en andere Koninklijke (rijks)besluiten van regelende aard met uitzondering van:

- Benoemingsbesluiten;
- Goedkeuringsbesluiten;
- Onteigeningsbesluiten;
- Schorsings- en vernietigingsbesluiten;

-
-
- Wijzigingsbesluiten zonder zelfstandige inhoud, tenzij deze een officiële citeertitel bevatten. Tevens bevat het BWB zogenaamde KKB's (Kleine Koninklijke Besluiten: regelingen die door de koningin zijn ondertekend).

1.2.4 BES-regelgeving

Sinds 10 oktober 2010 bevat het BWB regelgeving voor de BES-eilanden Bonaire, Saba en Sint Eustatius. Die eilanden zijn vanaf die datum bijzondere gemeenten van Nederland.

1.2.5 Ministeriële regelingen

Het BWB bevat per 1 augustus 2003 de actuele, geconsolideerde teksten van alle op 1 augustus 2003 geldende ministeriële regelingen.

De basiscollectie bestaat uit alle ministeriële regelingen die op 1 mei 2003 geldend waren. Alles wat vóór die datum is vervallen zit dus niet in het BWB.

Onder ministeriële regelingen worden de volgende soorten publicaties in de Staatscourant verstaan:

- regelingen die zijn ondertekend door of namens een minister of staatssecretaris;
- besluiten die zijn ondertekend door of namens een minister of staatssecretaris;
- beschikkingen die zijn ondertekend door of namens een minister of staatssecretaris en die een algemeen karakter hebben, d.w.z. beschikkingen die sterk persoons- of organisatiegebonden zijn worden niet opgenomen;
- aanwijzingen van de minister-president;
- supplementen bij de Staatscourant;
- instellingsregelingen/-besluiten/-KKB's/-beschikkingen die zijn ondertekend door of namens een minister of staatssecretaris en die een algemeen karakter hebben, d.w.z. regelingen die puur benoemingen of ontslagen van specifieke personen bevatten of alleen termijnen regelen nemen we niet op, maar regelingen die (daarnaast) taken of verantwoordelijkheden omschrijven wel;
- onderlinge regelingen tussen Nederland, Aruba, Curaçao en Sint Maarten

Naast deze publicaties uit de Staatscourant worden ook regelingen uit Uitleg (een uitgave van OC&W) die zijn ondertekend door of namens de minister of staatssecretaris opgenomen.

1.2.6 Circulaires, beleidsregels en regelingen van PBO's en ZBO's

Het BWB bevat per 1 mei 2005 de actuele, geconsolideerde teksten van op 1 mei 2005 geldende circulaire, beleidsregels en regelingen van PBO en ZBO's.

1.2.7 Beleidsregels Openbaar Ministerie

Het BWB bevat de actuele teksten van beleidsregels van het Openbaar Ministerie. De beleidsregels betreffen aanwijzingen en richtlijnen van het College van procureurs-generaal.

1.2.8 Reglementen van Orde van de Staten-Generaal

Het BWB bevat op/vanaf het moment van oplevering de actuele, geconsolideerde teksten van de Reglementen van Orde van de Staten-Generaal (Eerste Kamer, Tweede Kamer en Verenigde Vergadering).

1.2.9 Archief

Vanaf het moment van oplevering vindt er van de bestanden een archiefopbouw plaats die per peildatum kan worden geraadpleegd in het BWB.

De metadata zijn vanaf het ontstaan van de regeling zichtbaar.

1.2.10 Uitgewerkte regelingen

Bij iedere nieuwe regeling wordt bezien of er een datum kan worden vastgesteld waarop een regeling uitgewerkt zal zijn. Twee jaar na inwerkingtreding worden in het BWB als materieel uitgewerkt aangeduid de volgende wetten en regelingen:

- Wijzigingswetten en -besluiten zonder zelfstandige inhoud die in het BWB worden opgenomen omdat ze een officiële citeertitel hebben
- Regelingen met uitsluitend eenmalig effect, bv. gemeentelijke herindelingen.
- Regelingen die herhaaldelijk voor een bepaald jaar worden vastgesteld.
- Regelingen die blijkens de inhoud op een concreet tijdstip uitgewerkt zijn (bijv. regelingen met als enige zelfstandige tekst een overgangsbepaling waarvan concreet vast te stellen is tot welke datum die bepaling zal gelden).

1.2.11 Onderscheiden regelingselementen

Tot de inhoud van de op te nemen regelingen behoren de in aanwijzing 94 van de ‘Aanwijzingen voor de regelgeving’ genoemde elementen, te weten:

- (a) Het opschrift van de regeling;
- (b) De aanhef van de regeling;
- (c) De artikelen van de regeling (= het lichaam van de regeling);
- (d) Het slotformulier van de regeling;
- (e) De ondertekening van de regeling;
- (f) Eventuele bijlagen van de regeling;

Daarnaast wordt, indien deze bij de publicatie van de regeling is opgenomen, als regelingselement gezien:

- (g) Een officiële inhoudsopgave.

Verder worden als regelingselement gezien:

- (h) Opschriften met een hiërarchische functie binnen het lichaam van de regeling (koppen van hoofdstukken, titels, afdelingen, paragrafen, e.d.).

Voor Tractatenbladen geldt een andere opbouw van regelingselementen. Een Tractatenblad bestaat uit verschillende rubrieken:

- A: titel
- B: tekst
- C: vertaling
- D: goedkeuring
- E: partijgegevens
- F: voorlopige toepassing
- G: inwerkingtreding
- H: verlenging
- I: uitgestelde toepassing
- J: verwijzingen

Hoofdstuk 2. Nieuw op te nemen regelgeving

2.1 Bronnen met zelfstandige tekst

In een bron gepubliceerde regelingen worden aan het BWB toegevoegd wanneer de regeling zelfstandige tekst bevat, dat wil zeggen dat de regeling tekst bevat die niet in andere regelingen of in de wettechnische informatie verwerkt kunnen worden.

De in Hoofdstuk 1, afdeling 2 genoemde uitzonderingen worden niet opgenomen.

In het BWB kan gebruik gemaakt worden van fictieve bronnen, zoals bv. Infobulletins waarvan het publicatienummer onbekend is. Die bulletins worden opgenomen als nr. 0. Bulletins waarvan de publicatiedatum onbekend is, worden opgenomen met als datum 1 januari van het jaar van ondertekening.

2.2 Bronnen zonder zelfstandige tekst

Bronnen die geen zelfstandige tekst bevatten, worden niet als nieuwe regeling opgenomen. Al hun informatie wordt al verwerkt in andere regelingen of in de wettechnische informatie. Een uitzondering hierop vormen de regelingen die een officiële citeertitel bevatten. Deze worden in ieder geval wel tijdelijk opgenomen. Zo'n regeling treedt materieel uit werking twee jaar na de vroegste datum van inwerkingtreding binnen die regeling. Niet zelfstandige bronnen zijn bronnen die alleen:

- wijzigingen en bepalingen betreffende de inwerkingtreding bevatten;
- bepalingen betreffende de inwerkingtreding bevatten;
- bepalingen betreffende de intrekking van een regeling bevatten;
- een tekstplaatsing bevatten.

En bronnen die naast bovenstaande alleen nog:

- een aankondiging van een tekstplaatsing bevatten.

Hun tekst en gegevens worden verwerkt in de tekst van andere regelingen en in de wettechnische informatie.

2.3 Citeertitel

In de wettechnische informatie wordt aangegeven of de getoonde citeertitel een officiële citeertitel is of dat het een redactionele citeertitel betreft. Als in de bron wordt aangegeven hoe de regeling kan worden aangehaald, dan heeft een regeling een officiële citeertitel.

Indien de bron niet vermeldt hoe de betreffende regeling kan worden aangehaald, dan wordt een redactionele citeertitel toegekend. Hiervoor zijn de volgende richtlijnen vastgesteld:

- 'Wet houdende goedkeuring' wordt 'Goedkeuringswet'
- 'Rijkswet houdende goedkeuring' blijft 'Rijkswet houdende goedkeuring'
- 'Wet houdende uitvoering' wordt 'Uitvoeringswet'
- 'Wet houdende instelling' wordt 'Instellingswet'
- 'Wet houdende invoering' wordt 'Invoeringswet'

'Wet houdende wijziging' wordt 'Wijzigingswet [citeertitel eerst gewijzigde wet], [enz. als er meerdere regelingen worden gewijzigd] ([onderwerp van de wijziging])'.

Het onderwerp van de wijziging wordt afgeleid uit het opschrift of als dat niet voldoende informatie bevat uit de aanhef of de toelichting.

Bijv. 'Wet houdende wijziging van het Wetboek van Strafvordering en de Politiewet 1994 betreffende de bescherming van getuigen' wordt 'Wijzigingswet Wetboek van Strafvordering, enz. (getuigenbescherming)'

- 'ter uitvoering van artikel 2 van het Besluit' wordt 'ex artikel 2 Besluit'

Verder geldt dat de citeertitel zo kort mogelijk moet zijn, maar wel met volledige woorden, behalve natuurlijk de standaardafkortingen, zoals i.v.m., enz.

In het geval van verdragen wordt de titel overgenomen die in de Verdragenbank van het ministerie van Buitenlandse Zaken staat (www.minbuza.nl/verdragenbank). De citeertitel is bij verdragen altijd redactioneel. Bij plaatsing van een vertaling van verdragen wordt gecontroleerd of een samen met die vertaling vastgestelde titel tevens een wijziging moet inhouden van de titel zoals die oorspronkelijk in de Verdragenbank was opgenomen. Die gewijzigde titel wordt dan overgenomen.

2.4 Grondslagen

Internationale regelingen worden niet als grondslag opgenomen in de wettechnische informatie.

2.5 Gefaseerde inwerkingtreding voor categorieën

Als een regeling voor verschillende categorieën op verschillende data in werking treedt, dan geldt de eerste datum van inwerkingtreding als datum van inwerkingtreding van de regeling. De data van inwerkingtreding voor de andere categorieën worden als opmerking toegevoegd aan de wettechnische informatie van de regeling.

2.6 Meerdere data van ondertekening

Wanneer er in een regeling meerdere data van ondertekening zijn opgenomen, dan geldt de laatste datum van ondertekening als de datum van ondertekening die wordt ingevuld in de wettechnische informatie.

2.7 Terugwerkende kracht

Wanneer er sprake is van terugwerkende kracht, wordt dat onder een regelingselement getoond als een nieuwe regeling geheel of gedeeltelijk terugwerkt tot een bepaalde datum. Bij de betreffende elementen wordt de volgende opmerking gegenereerd:

“In <bron>, datum inwerkingtreding <datum_iwtr>, is voor deze regeling vastgesteld dat deze terugwerkt tot (en met) <datum_twk>.”

Wanneer de terugwerkende kracht alleen een deel van een regelingselement van een nieuwe regeling betreft (bijvoorbeeld een lid, of een lijstonderdeel) dan wordt de gegenereerde opmerking aangevuld met een redactionele twk-opmerking:

De terugwerkende kracht betreft <onderdeel/zinsnede>.

Als een regelingselement in zijn geheel terugwerkt, maar terugwerkt tot verschillende data per onderdeel, dan worden de verschillende data van terugwerkende kracht afzonderlijk opgenomen. Er wordt dan per afzonderlijke datum van terugwerkende kracht een opmerking gegenereerd. Bij elk van die twk-data wordt een aanvullende opmerking opgenomen zoals hierboven vermeld.

2.8 Nog niet in werking zijnde delen en delen van Verdragen die van voorlopige toepassing zijn uitgezonderd

Wanneer een lid of een onderdeel van een opsomming van een artikel nog niet in werking is getreden, dan wordt de tekst van dat gedeelte vervangen door een redactionele opmerking. Bij leden is dat: ‘*Dit lid is nog niet in werking getreden.*’ en bij onderdelen van opsommingen is dat: ‘*dit onderdeel is nog niet in werking getreden;*’. De tekst van dat lid of onderdeel wordt opgenomen in een andere versie van dat artikel.

Als een laatste lid, een laatste onderdeel van een opsomming of (delen van) zinnen bij de versie nog niet in werking treden, dan wordt die tekst daar niet getoond maar opgenomen in een nieuwe, latere versie.

Wanneer bij een verdrag een lid of onderdeel van voorlopig toepassing is uitgezonderd, wordt de tekst vervangen door de volgende opmerking:

Dit lid wordt niet voorlopig toegepast. of Dit onderdeel wordt niet voorlopig toegepast.

2.9 Inwerkingtreding van aanhef van een opsomming

De aanhef van een opsomming treedt impliciet mee in werking als onderdelen van een opsomming in werking treden. De wetgever hoeft de aanhef dus niet expliciet te vermelden in de bepaling betreffende de inwerkingtreding.

2.10 Overgangsbepalingen

Een wijzigingsregeling kan een bepaling van overgangsrecht bevatten, waarin geregeld wordt dat de daarin gewijzigde regeling zoals deze voorheen luidde, van toepassing blijft of dat bepaalde artikelen in bepaalde situaties ongewijzigd blijven gelden. Bij de gewijzigde elementen van die regeling wordt in de wettechnische informatie een opmerking geplaatst. In die opmerking wordt verwezen naar de bron waarin het overgangsrecht is geplaatst:

Artikel [nummer] van [bron jaar/nr] bevat overgangsrecht m.b.t. deze wijziging.

Wanneer er sprake is van een bepaling van overgangsrecht die betrekking heeft op een artikel dat in die bron is ingetrokken op of voor de datum van 1 januari 2002 (de eerste datum waarop kan worden gezocht op elementen in het Basiswettenbestand), kan er bij uitzondering worden gekozen voor een redactionele intrekking van dat artikel, waarbij de vervallen tekst toch zichtbaar blijft tot het moment waarop de bepaling van overgangsrecht niet meer van toepassing is.

Voorbeeld: Artikelen 14a tot en met 14e van de Wet op de rechterlijke organisatie. Vervallen per 1 januari 2002 (Stb. 2001/582), maar nog steeds van toepassing. De artikelen zijn redactioneel ingetrokken, maar de tekst is wel zichtbaar.

2.11 Wijzigingsartikelen

Bij artikelen die wijzigingen aanbrengen op andere regelingen of wanneer een artikel een wijziging aanbrengt op de regeling zelf, wordt de tekst van zo'n artikel vervangen door de redactionele opmerking: *Wijzigt de/het [citeertitel].* of *Wijzigt deze wet/dit besluit/deze regeling.* Bij verdragen: *Wijzigt de/het [titel verdrag].* of *Wijzigt deze overeenkomst/dit verdrag/dit protocol/deze notawisseling/deze briefwisseling.*

Hetzelfde gebeurt als de wijziging is geformuleerd in de vorm van een indienbepaling.

Wijzigingsopdrachten die betrekking hebben op de nieuwe regeling zelf, blijven wel als zelfstandige tekst staan als anders informatie zou worden gemist; dit geldt bijv. in gevallen waar staat "Tot een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip luidt het eerste lid" of "Artikel x vervalt vier jaar na inwerkingtreding van dit besluit".

Bij wetten en besluiten uitgegeven voor 1 april 1996 staat de opmerking: *Bevat wijzigingen in andere regelgeving.* of *Bevat wijzigingen in deze regelgeving.*

2.12 Gereserveerde artikelen

Bij nieuwe regelingen komt het een enkele keer voor, dat artikelen worden gereserveerd. De wetgever geeft hiermee aan dat hij de intentie heeft op dat punt later nog tekst over een bepaald onderwerp toe te voegen.

Dit kan op twee manieren:

- a. de artikelen worden gewoon doorgenummerd met daarin de tekst 'gereserveerd'. Dit wordt dan zo overgenomen. Het woord 'gereserveerd' is dan regelingstekst en geen redactionele opmerking.
- b. de artikelen worden samengevat. Een voorbeeld hiervan is Staatsblad 1997/217, p. 11. Hier staat: 'Hoofdstuk 11. Geestelijke verzorging' 'artikelen 36 tot en met 39 gereserveerd.'

In dit geval worden de artikelen gesplitst en krijgt ieder artikel de redactionele opmerking [Gereserveerd.]

2.13 Noemen als 'enig artikel'

Soms bestaat een regeling uit maar één artikel. Tenzij dat artikel door de wetgever is genummerd of benoemd, krijgt dat artikel de redactionele naam [Enig artikel].

2.14 Ongenummerde leden

Wanneer in een bron één van de leden niet is genummerd, dan wordt dat lid genummerd als een redactioneel lid. Dit geldt zowel voor oude als nieuwe regelingen.

2.15 Inhoudsopgaven

Alleen de officiële inhoudsopgaven worden opgenomen in het BWB en niet de niet-officiële inhoudsopgaven.

Een officiële inhoudsopgave is te herkennen aan:

- bij (rijks)wetten: de inhoudsopgave maakt deel uit van het voorstel van wet
  - bij overige regelingen: de inhoudsopgave is opgenomen voor de ondertekening
- Officiële inhoudsopgaven mogen alleen op basis van wijzigingsopdrachten worden gewijzigd.

Een niet-officiële inhoudsopgave is te herkennen aan:

- bij (rijks)wetten: de inhoudsopgave is pas aan de wet toegevoegd bij publicatie in het Staatsblad
  - bij overige regelingen: de inhoudsopgave is opgenomen na de ondertekening of de nota van toelichting.
- Niet-officiële inhoudsopgaven worden in het Staatsblad ook nooit op basis van wijzigingsopdrachten gewijzigd.

2.16 Niet opgenomen kaarten

Bijlagen met landkaarten die in gedrukte vorm groter zijn dan A4 worden niet opgenomen in het BWB. Wel wordt de bijlage aangemaakt als regelingselement met als kop de naam zoals vermeld op de kaart en in plaats van de kaart de volgende redactionele opmerking: *Raadpleeg voor de kaart het gedrukte [bron jaar/nummer]*. In de wettechnische informatie van de regeling en het betreffende regelingselement wordt de opmerking geplaatst dat de bijbehorende kaart niet is opgenomen.

2.17 Binnenwetten

Regelingen die als onderdeel van een andere regeling of als bijlage bij een regeling worden gepubliceerd worden door de redactie behandeld als een binnenwet. Dit houdt in, dat de redactie die regeling binnen een regeling of die bijlage opneemt als zelfstandige regeling in het BWB. Hierdoor worden de artikelen en bijlagen van die binnenwet afzonderlijke regelingselementen en wordt er dus ook voor die afzonderlijke regelingselementen wettechnische informatie bijgehouden.

De binnenwet zelf krijgt niet de aanhef en ondertekening mee van zijn hoofdregeling. Wel wordt de ontstaansbron en het eerstverantwoordelijke ministerie overgenomen in de wettechnische informatie van de binnenwet. Verder wordt in de wettechnische informatie van de binnenwet een opmerking geplaatst dat de regeling oorspronkelijk is gepubliceerd als onderdeel van de hoofdregeling.

In de hoofdregeling wordt i.p.v. de tekst van de binnenwet een verwijzing gemaakt naar de tekst van de binnenwet. In de wettechnische informatie van de hoofdregeling wordt een opmerking geplaatst dat de binnenwet als zelfstandige regeling is opgenomen.

De wettechnische informatie van het artikel of bijlage waarbinnen de binnenwet is gepubliceerd wordt alleen bijgewerkt als in de wijzigingsopdracht nadrukkelijk wordt verwezen naar dat betreffende artikel of die betreffende bijlage als onderdeel van de hoofdregeling. In alle andere gevallen wordt alleen de binnenwet zelf aangepast.

2.18 Ondertekening van bijlagen

De ondertekening van bijlagen wordt niet opgenomen.

2.19 Gedeeltelijke goedkeuring bij PBO

Een PBO-regeling waarbij sprake is van gedeeltelijke goedkeuring wordt in zijn geheel in het BWB opgenomen, waarbij de artikelen die niet zijn goedgekeurd geen inwerkingtredingsdatum bevatten. Er wordt een opmerking geplaatst bij de artikelen die niet zijn goedgekeurd.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen

3.1 Wijzigen van de citeertitel of het opschrift

De wetgever kan opdracht geven om de officiële citeertitel of het opschrift aan te passen. In de tekst overschrijft de nieuwe titel of opschrift de oude citeertitel of het oude opschrift. In de wettechnische informatie wordt de oude citeertitel of het oude opschrift opgenomen als aliastitel.

3.2 Wijziging van de grondslag

Wanneer de wetgever aangeeft, dat vanaf een bepaald moment een regeling niet meer gebaseerd is op de oorspronkelijke grondslag, maar op een nieuwe door de wetgever aangegeven grondslag, dan wordt die grondslag toegevoegd aan het grondslagelement van de regeling.

Verder moet bij iedere wijziging van een regelingselement worden beoordeeld of de gedelegeerde regelingen die gebaseerd zijn op de oude tekst van dat element nog wel van kracht blijven op basis van de nieuwe tekst. Als de nieuwe tekst bijv. geen delegerende bevoegdheid meer heeft, dan is de grondslag vervallen.

Als een artikel of een lid wordt vernummerd dan wordt de grondslag geacht mee te gaan naar dat nieuwe artikel of lid.

Bij van rechtswege vervallen van een regeling, bij twijfel, en als de grondslag niet meer correct is, wordt contact opgenomen met de contactpersoon van het betreffende ministerie.

3.3 Gefaseerde inwerkingtreding voor categorieën

Als de gewijzigde tekst van een regelingselement voor verschillende categorieën op verschillende data in werking treedt, dan geldt alleen de eerste datum van inwerkingtreding als datum van inwerkingtreding van de gewijzigde tekst van dat regelingselement. Er ontstaat dus maar één nieuwe versie van dat regelingselement. Alle data van inwerkingtreding van de verschillende categorieën worden als opmerking in de wettechnische informatie opgenomen: *Treedt voor [categorie A] in werking op [datum]. Treedt voor [categorie B] in werking op [datum] ([bron jaar/nr]).*

Als er sprake is van een regelingselement dat fasegewijs wordt ingetrokken, dan wordt de inwerkingtredingsdatum van de intrekking pas geëffectueerd wanneer de intrekking gaat gelden voor de laatst in werking getreden categorie. Tot die tijd krijgt dat regelingselement geen inwerkingtredingsdatum, maar alleen een opmerking over de categorieën en de datum waarop een categorie in werking is getreden. (zie ook 5.7)

3.4 Terugwerkende kracht

Wanneer er sprake is van terugwerkende kracht wordt onder het regelingselement getoond dat met terugwerkende kracht wordt gewijzigd. Bij het element wordt de volgende opmerking gegenereerd: “<bron>, datum inwerkingtreding <datum_iwtr>, bevat een wijziging met terugwerkende kracht van dit onderdeel. Deze wijziging werkt terug <scope_twk> <datum_twk>.”

Hierbij wordt een aanvullende redactionele twk-opmerking geplaatst met daarin het gewijzigde deel van de tekst. Dat gewijzigde deel wordt in hele eenheden weergegeven, bijv. een heel lid of een heel lijstonderdeel. Waar lijstonderdelen geheel worden weergegeven gebeurt dit zonder de aanhef, maar inclusief eventuele lettering of nummering en inclusief interpunctie. Waar het gewijzigde deel een tabel of plaatje betreft, wordt de tabel of het plaatje ook in de redactionele twk-opmerking geplaatst.

Bij intrekkingen van (een deel van) een regelingselement en bij vernummeringen volstaat een omschrijving van de wijzigingsopdracht.

Als het vermelden van alleen de gewijzigde tekst tot verwarring zou kunnen leiden, wordt er wel een redactionele twk-opmerking bij gezet.

Als een nieuw element met terugwerkende kracht wordt ingevoegd, wordt de tekst niet herhaald in het opmerkingenveld. Er wordt wel een redactionele opmerking geplaatst, bv. “Het artikel is nieuw toegevoegd.”

3.5 Vervangen van hoofdstukken, enz.

Indien een hoofdstuk, afdeling, e.d. in zijn geheel moet worden vervangen, dan vervallen de (tussenliggende) artikelen die niet meer in de reeks voorkomen.

3.6 Vervallen van delen van de regeling

Indien door de wijziging onderdelen van een regeling vervallen gelden de volgende regels:

- Wanneer hoofdstukken, afdelingen, etc. vervallen, dan blijft de aanduiding van het hoofdstuk, de afdeling, etc. ongemoeid. Tevens krijgt het hoofdstuk, de afdeling, etc. een redactioneel opschrift dat luidt: Vervallen. Wanneer binnen een hoofdstuk, afdeling, etc. nog een substructuur aanwezig is, dan komt de aanduiding en het opschrift van die structuur geheel te vervallen. De nog niet vervallen artikelen binnen het hoofdstuk, de afdeling, etc. komen te vervallen zoals aangegeven in het volgende punt. De al vervallen artikelen binnen het hoofdstuk, de afdeling, etc. blijven ongemoeid.
- Wanneer op een bepaald moment alle artikelen binnen een hoofdstuk of paragraaf vervallen, vervalt niet automatisch het betreffende hoofdstuk.
- Wanneer artikelen of bijlagen vervallen, dan wordt de tekst en het eventuele opschrift van die artikelen of bijlagen vervangen door een automatisch gegenereerde opmerking die aangeeft dat het artikel of de bijlage vervallen is en per wanneer.
- Wanneer leden of onderdelen van een opsomming vervallen dan wordt de tekst van het lid of onderdeel vervangen door een redactionele opmerking (*Vervallen.* of *vervallen;*), behalve als de navolgende leden of onderdelen worden vernummerd of verletterd. Laatste leden of laatste onderdelen worden verwijderd. Het verwijderen van die tekst verstoort de consistentie van de nummering of lettering niet.

Ook wanneer de regeling ingrijpend wordt gewijzigd, waardoor aan het eind van de regeling veel artikelen vervallen, blijven die artikelen toch aanwezig. M.a.w. vervallen artikelen worden niet verwijderd, tenzij er sprake is van een vervanging van een structuur binnen de regeling.

Als regelingselementen van een regeling vervallen, dan wordt er gekeken of als gevolg daarvan ook gedelegeerde regelingen van rechtswege komen te vervallen. Er wordt echter niet gekeken of als gevolg daarvan ook regelingselementen van gedelegeerde regelingen van rechtswege komen te vervallen. Hiervoor moet een expliciete wijzigingsopdracht worden gepubliceerd.

3.7 Redactionele namen van regelingselementen

Als de tekst van een regelingselement wordt vervangen, dan behoort de wijziging ook de naam en het eventuele opschrift van dat element opnieuw te vermelden. Als er bij dat regelingselement een opschrift hoorde, dat bij de wijziging niet wordt herhaald, dan komt dat opschrift te vervallen.

3.8 Vervallen van aanhef van een opsomming

Wanneer als gevolg van een wijzigingsopdracht bepaalde onderdelen van een opsomming vervallen en daardoor alleen maar de aanhef van die opsomming overblijft, dan komt die aanhef ook te vervallen, ook al geeft de wetgever dit niet expliciet aan. In de wettechnische informatie wordt de opmerking geplaatst dat de aanhef abusievelijk niet ook is komen te vervallen.

3.9 Vervallen van wijzigingsartikelen

Wanneer wijzigingsartikelen vervallen worden verklaard, komt in de tekst de redactionele opmerking ‘*Vervallen.*’ te staan en wordt de eventuele titel van de kop verwijderd. De in het artikel vermelde wijzigingen komen niet te vervallen, tenzij die wijzigingen nog niet in werking zijn.

3.10 Vervallen van een nog niet in werking zijnd artikel

Een nog niet in werking zijnd artikel of een nog niet in werking zijnde regeling kan vervallen, zonder dat het werking is getreden.

3.11 Vernummeringen

Wanneer een artikel wordt vernummerd, wordt een kruisverwijzing gemaakt. Bij het oude artikelnummer wordt in de wettechnische informatie de volgende opmerking gezet: *Door Stb./Stcr. [jaar/nr] vernummerd tot art. 10. Of: Volgens Trb. [jaar/nr] vernummerd tot art. 6.*

Bij het nieuwe artikelnummer wordt in de wettechnische informatie de volgende opmerking gezet: *Voorheen art. 9a.*

3.12 Juncto's

Juncto's worden verwerkt als een correctie op de versie van het regelingselement waar het betrekking op heeft. Aan de wettechnische informatie van dat regelingselement wordt de bron van de juncto toegevoegd.

3.13 Ongenummerde leden

Wanneer in een bron één van de leden niet is genummerd, dan wordt dat lid genummerd als een redactioneel lid. Dit geldt zowel voor oude als nieuwe regelingen.

Hetzelfde moet gebeuren als de wijzigingsopdracht luidt 'Lid [nummer] komt te luiden als volgt' en de tekst van het lid wordt niet voorafgegaan door het nummer. Dat lid wordt ook dan redactioneel genummerd.

3.14 Betekenis term 'wordt gelezen'

De term 'wordt gelezen' is in principe een opdracht tot wijziging. Alleen als het geldt voor slechts een bepaalde groep en voor de overige groepen niet, dan wordt het niet verwerkt als wijziging van de tekst, maar als een opmerking in de wettechnische informatie bij het betreffende regelingselement.

Bij verbeterbladen betekent deze term, dat de tekst moet worden gecorrigeerd.

3.15 Toegestane interpretatie op wijzigingsopdrachten

Een wijziging mag meerdere keren worden doorgevoerd in het aangegeven deel als de te wijzigen tekst meer dan één keer voorkomt, ook al staat in de wijzigingsopdracht niet het woord 'telkens'.

Als de Redactie Wetgeving twijfelt of het eindresultaat wel goed is, dan wordt het twijfelgeval niet verwerkt en wordt contact opgenomen met de contactpersoon van het betreffende ministerie en indien nodig wordt het geval voorgelegd aan de Redactieraad. In de wettechnische informatie wordt een opmerking geplaatst over het niet telkens doorvoeren van de wijziging.

3.16 Betekenis interpunctie in wijzigingsopdrachten

Zinnen van wijzigingsopdrachten worden altijd afgesloten met één punt. Als er voor de punt geen andere interpunctie staat, dan is het óók de punt van de tekst daarvoor als het een gehele zin bevat.

Bij het vervangen van onderdelen van opsommingen behoort de wijzigingsopdracht te eindigen met een puntkomma en een punt als het onderdeel dat vervangen wordt niet het laatste onderdeel is van de opsomming.

3.17 Wijzigingsopdracht doorvoeren in gehele regeling

Soms bevat een wijzigingsopdracht de opdracht om in de gehele regeling tekst 'X' te vervangen door tekst 'Y'. Alleen de tekst van het lichaam van de regeling wordt dan gewijzigd. Structuuropschriften (van hoofdstukken e.d.) en artikelen worden dus *wel* gewijzigd. Het opschrift, de aanhef, het slotformulier en de ondertekening worden *niet* gewijzigd.

3.18 Wijzigingsopdrachten die niet geheel juist zijn

Er kan sprake zijn van een niet geheel juiste wijzigingsopdracht. De opdracht kan verwijzen naar een verkeerd artikel, lid of onderdeel van een opsomming. De opdracht tot wijziging wordt dan verwerkt in het juiste artikel, lid of onderdeel van de opsomming. In de wettechnische informatie wordt een opmerking geplaatst: *Abusievelijk is een wijzigingsopdracht geformuleerd die niet geheel juist is.*

Als de te wijzigen tekst in de wijzigingsopdracht niet geheel overeenkomt met de werkelijke tekst van dat artikel, dan wordt de wijziging doorgevoerd indien de afwijking niet te groot is en indien de redactie zonder twijfel denkt dat het te wijzigen gedeelte overeenkomt met de bedoeling van de wetgever. In de wettechnische informatie wordt een opmerking geplaatst.

Tevens wordt de niet geheel correcte wijzigingsopdracht voorgelegd aan de contactpersoon van het betreffende ministerie die nagaat of de gevolgde werkwijze van de redactie juist is geweest.

De Redactieraad krijgt steekproefsgewijs uit het eerste kwartaal van het jaar een overzicht van wijzigingsopdrachten die in overleg met het betrokken ministerie zijn afgehandeld. De Redactieraad beoordeelt of deze bevindingen op juiste en consistente wijze in het BWB zijn verwerkt en weergegeven.

3.19 Wijzigingen die niet kunnen worden doorgevoerd

Wanneer een wijziging niet kan worden doorgevoerd, wordt eerst door de redactie uitgezocht of daarvoor een verklaring te vinden is. Staatsbladen kunnen elkaar gekruist hebben of de redactie heeft misschien in het verleden een fout gemaakt. Als toch blijkt dat de wijziging niet kan worden doorgevoerd, dan wordt in de wettechnische informatie een opmerking geplaatst: *Abusievelijk is een wijzigingsopdracht geformuleerd die niet kan worden doorgevoerd.*

Hiervan wordt melding gemaakt aan de contactpersoon van het betreffende ministerie.

De Redactieraad krijgt periodiek een overzicht van wijzigingen die niet kunnen worden doorgevoerd. De Redactieraad beoordeelt of deze niet door te voeren wijzigingsopdrachten op juiste en consistente wijze in het BWB zijn verwerkt en weergegeven.

3.20 Kennelijke vergissingen

Indien er als gevolg van een wijzigingsopdracht een kennelijk onjuist resultaat ontstaat in de tekst of wanneer er bijvoorbeeld sprake is van een spelfout, kan er na overleg met de contactpersoon een opmerking in de metadata worden opgenomen. De wijziging wordt wel conform de opdracht in de bron doorgevoerd. De opmerking luidt: *Abusievelijk is waar in de tekst [...x...] wordt bedoeld [...y...] gepubliceerd.*

3.21 Wijzigingen officiële inhoudsopgave

De officiële inhoudsopgave wordt alleen gewijzigd als de wetgever daar opdracht toe geeft. Als bijv. een opschrift van een artikel is gewijzigd en de wetgever geeft daarna niet de opdracht datzelfde opschrift in de inhoudsopgave ook te wijzigen, dan wordt de inhoudsopgave niet aangepast. In de wettechnische informatie wordt de opmerking geplaatst dat de inhoudsopgave abusievelijk niet is aangepast.

Verder kan de wetgever aangeven dat een opschrift of een artikel in de inhoudsopgave komt te vervallen. Als daardoor de consistentie van de nummering gevaar loopt, dan wordt bij die delen de titel van het artikel of het hoofdstuk, etc. vervangen door [Vervallen].

3.22 Vervallen van bijlagen

Een bijlage vervalt als het artikel van de regeling dat samenhangt met het ontstaan van de bijlage komt te vervallen.

3.23 Indienbepalingen

Staatsbladen kunnen wijzigingen bevatten die verwerkt moeten worden voor het moment dat voorstellen van wet tot wet verheven worden.

Deze worden gepubliceerd als een indienbepaling en bevatten bepaalde voorwaarden die nodig zijn om een bepaalde volgorde van verwerking af te dwingen die kan afwijken van de normale regels voor de volgorde van het verwerken van wijzigingen.

Indienbepalingen kunnen verschillende formuleringen bevatten om de voorwaarde die de wetgever voor ogen heeft te verwoorden. Hierna volgt de betekenis van enkele van die formuleringen:

- ‘tot wet verheven’: de wet is ondertekend door de Koningin, maar hoeft nog niet in werking te zijn getreden of gepubliceerd te zijn.
- ‘kracht van wet’: de wet is ondertekend door de Koningin, maar hoeft nog niet in werking te zijn getreden of gepubliceerd te zijn.
- ‘tot wet verheven en in werking getreden’: de wet is ondertekend (en gepubliceerd in het Staatsblad) en al in werking getreden.
- ‘datum waarop een wetsontwerp tot wet is verheven’: de datum van ondertekening.
- ‘eerder in het Staatsblad is geplaatst’: eerder is uitgegeven.

Wanneer in een indienbepaling de voorwaarde wordt gesteld dat een wet in werking moet zijn getreden en de betreffende wet is maar gedeeltelijk in werking is getreden, dan is aan de voorwaarde voldaan als het onderdeel waarop de wijziging betrekking heeft in werking is getreden.

De in de indienbepaling vervatte wijzigingen worden pas in het BWB verwerkt als aan alle voorwaarden is voldaan. Er kan dus enige tijd zitten tussen publicatie van de indienbepaling in het Staatsblad en het opnemen van de wijziging in het BWB.

Als de indienbepaling is gepubliceerd in een Staatsblad die ook als zelfstandige tekst wordt opgenomen, dan wordt de tekst van de indienbepaling vervangen door de redactionele opmerking: *Wijzig deze wet. Of: Wijzig de/het [Citeertitel].*

3.24 Wijzigingen op hogere wetgeving door lagere regelgeving

Indien hogere regelgeving daartoe een deugdelijke grondslag bevat, kan hogere regelgeving door lagere regelgeving worden gewijzigd, zelfs door een circulaire. Die wijziging wordt altijd een nieuwe versie van het betrokken regelingselement met de wettechnische informatie van de lagere regeling waarin de wijziging is gepubliceerd. Als het een wijziging betreft met betrekking tot bedragen of percentages, dan is het afhankelijk van de formulering van het artikel dat als grondslag dient voor de wijziging van de regelingstekst of de tekst daadwerkelijk wordt aangepast of dat de aanpassing als redactionele opmerking wordt verwerkt.

Als de grondslagbepaling de term “wijzigen” of “vervangen” gebruikt, dan wijzigt de lagere regelgeving daadwerkelijk de tekst van de hogere, en leidt dat tot een vervanging van het bedrag of percentage in de hogere regeling met ingang van de inwerkingtreding van de lagere regeling. Er is dan sprake van een nieuw regelingselement met bijbehorende wettechnische informatie.

Alle overige termen of formuleringen in de grondslagbepalingen leiden niet tot een wijziging van de hogere regeling. Aanpassingen door middel van een lagere regeling worden dan als redactionele opmerking verwerkt. In die gevallen blijft in de geconsolideerde tekst in het BWB het oorspronkelijke bedrag in de wettekst staan en wordt het nieuwe bedrag er direct achter vermeld tussen vierkante blokhaken.

3.25 Wijzigingen op een inmiddels vervallen wet

Het komt voor dat er wijzigingen worden gepubliceerd op een regeling die al (enige tijd) is ingetrokken. De wettechnische informatie van die wijziging wordt opgenomen in het BWB met daarbij de opmerking dat de wijziging niet kan worden doorgevoerd doordat de regeling is ingetrokken. In de wettechnische informatie wordt geen datum van inwerkingtreding opgenomen. Als die wel was voorzien, dan wordt dat verwerkt als opmerking.

3.26 Verbeterbladen en rectificaties

Verbeterbladen en rectificaties zijn correcties op de regelingselementen waarop ze betrekking hebben.

Een eventuele tekstcorrectie of opmerking in de wettechnische informatie wordt verwijderd als die door de verbetering overbodig is geworden.

In een Tractatenblad gepubliceerde correcties op een verdrag worden behandeld als rectificatie op de ontstaansbron van het Tractatenblad waarin het verdrag oorspronkelijk is gepubliceerd.

3.27 Werkwijze Wet op de economische delicten

Volgens aanwijzing 147 van de Aanwijzingen voor de regelgeving behoren nieuwe toevoegingen voor artikel 1 en 1a van de Wet op de economische delicten in alfabetische volgorde op zelfstandig naamwoord en daarna op het eerstvolgende zelfstandig naamwoord te worden ingevoegd. Dit moet echter expliciet in de wijzigingsopdracht worden vermeld.

Als in de wijzigingsopdracht niet expliciet wordt gezegd, dat het in alfabetische volgorde moet gebeuren, dan wordt de wijziging als volgt verwerkt:

- bij een wijzigingsopdracht met alleen maar het woord toevoegen: de nieuwe regeling wordt toegevoegd aan het eind van het betreffende onderdeel.
- bij een wijzigingsopdracht met alleen maar het woord invoegen: de wijziging wordt in alfabetische volgorde ingevoegd op zelfstandig naamwoord van de citeertitel en daarna op het eerstvolgende zelfstandig naamwoord.

3.28.1 Wijziging Grondwet; eerste lezing

Voor wijzigingen van de Grondwet gelden afwijkende regels. Wijzigingen van de Grondwet worden tweemaal in het Staatsblad gepubliceerd. De eerste keer, de eerste lezing, heeft de functie van bekendmaking van de voorgestelde wijziging. Deze lezing treedt nooit in werking. De eerste lezing wordt wel opgenomen in het BWB. In de wettechnische informatie wordt een opmerking geplaatst dat deze versie de eerste lezing betreft.

3.28.2 Wijziging Grondwet; tweede lezing in behandeling door Kamer

De tweede lezing kan pas als nieuw voorstel van wet (dus ook nieuw Kamerstuknummer) worden ingediend als er na publicatie van de eerste lezing in het Staatsblad verkiezingen hebben plaatsgevonden voor de Tweede Kamer.

Zodra de tweede lezing is ingediend bij de Tweede Kamer, wordt dat als aanhangig wetsvoorstel verwerkt.

3.28.3 Wijziging Grondwet; tweede lezing verworpen door Kamer

Zowel de Tweede Kamer als de Eerste Kamer moeten opnieuw akkoord gaan met het wetsvoorstel.

Als de Tweede Kamer of de Eerste Kamer het wetsvoorstel in tweede lezing verworpt, dan komt het nooit als tweede lezing in het Staatsblad. In de wettechnische informatie wordt dan de eerste lezing verwijderd alsmede het aanhangige wetsvoorstel van de tweede lezing.

3.28.4 Wijziging Grondwet; tweede lezing in Staatsblad

Als de Tweede Kamer en de Eerste Kamer akkoord gaan met het wetsvoorstel in tweede lezing, dan verschijnt het voorstel in het Staatsblad. Deze publicatie heeft de functie van het definitief bekendmaken van de wijziging en het in werking laten treden van die wijziging. De datum van inwerkingtreding wordt niet expliciet genoemd in het Staatsblad, maar volgens art. 139 van de Grondwet treden Grondwetswijzigingen in tweede lezing in werking op de datum van uitgifte.

De wijzigingen in tweede lezing overschrijven de eerste lezing. De wettechnische informatie van de eerste lezing wordt als opmerking in de wettechnische informatie verwerkt bij de tweede lezing.

3.29 Wijzigingen op afbeeldingen

Regelingen en verdragen kunnen afbeeldingen/modellen bevatten. Het betreft hier bijvoorbeeld originele formulieren die in de vorm van een afbeelding worden gepubliceerd. Tekstuele wijzigingen daarop kunnen niet in de tekst worden doorgevoerd, vandaar dat het ministerie in die gevallen een bijgewerkte afbeelding in de bron plaatst. Wanneer zo'n afbeelding toch in de bron ontbreekt, dan neemt de redactie contact op met de contactpersoon van het ministerie. De contactpersoon levert dan alsnog de afbeelding aan de redactie ter verwerking van de wijzigingsopdracht. De verantwoordelijkheid voor de juistheid van de op die manier aan te leveren afbeelding ligt bij het ministerie.

Bij verdragen wordt de wijzigingsopdracht omschreven in de wettechnische informatie. Omdat het ministerie van Buitenlandse Zaken vaak niet beschikt over de originele afbeeldingen, wordt hier afgeweken van de regel dat degene die verantwoordelijk is voor de aanlevering bij een wijziging een nieuwe afbeelding moet aanleveren.

Hoofdstuk 4. Intrekkingen

In eerste instantie kan een gepubliceerde bron zelf de intrekking van wetten, besluiten en regelingen regelen.

De formulering luidt dan: Het/De [citeertitel] wordt ingetrokken.

Bij regelingen met beperkte werkingsduur wordt de intrekking vaak vermeld in het artikel met de gegevens van inwerkingtreding, bv. : Deze wet treedt in werking met ingang van ..... en vervalt x jaar na datum van inwerkingtreding.

Onderstaande paragrafen betreffen andere mogelijkheden van intrekking.

De begrippen “intrekken” en “vervallen” worden in dit hoofdstuk door elkaar gebruikt. Strikt genomen vervalt een regeling (de gelding eindigt) door intrekking of door het van rechtswege beëindigen van de gelding.

Artikelen of andere onderdelen van een regeling plagen te worden geschrapt door deze te laten vervallen.

In Tractatenbladen wordt de intrekking van een verdrag aangeduid als buitenwerkingtreding.

4.1 Vervallen van gedelegeerde regelingen

De intrekking van een regeling heeft tevens consequenties voor die regelingen die de ingetrokken regeling als grondslag hebben, tenzij bij de intrekking van een regeling andere bepalingen zijn gesteld.

Zodra een regeling vervalt, vervalt namelijk ook het bestaansrecht van de regeling die daarop is gebaseerd, wanneer van die gedelegeerde regeling de grondslag volledig is komen te vervallen. Alleen die regelingen waarvan de grondslag volledig is komen te vervallen of waar geen overgangsrecht voor is vastgesteld, vervallen.

4.2 Nogmaals intrekken van een al vervallen regeling

De mogelijkheid bestaat dat in een bepaalde bron een wet en dus impliciet alle daarvan gedelegeerde regelingen worden ingetrokken en dat in een andere bron een gedelegeerde regeling expliciet wordt ingetrokken.

De intrekking die qua inwerkingtreding het laatste is, wordt dan in de wettechnische informatie alleen als opmerking bij de regeling verwerkt.

4.3 Automatisch vervallen door bepaling in hogere regelingstekst

Ook is het mogelijk dat in de tekst van een regeling een bepaling staat dat een op die regeling (onderdeel) vastgestelde maatregel komt te vervallen na een x aantal jaar. Die intrekking wordt in de daarop vastgestelde maatregelen niet altijd opgenomen, maar toch moeten ze als gevolg van de bepaling in de grondslagregeling automatisch komen te vervallen na die x jaar. Bij de regelingen die zijn gebaseerd op die bepalingen wordt bij de automatische intrekking een opmerking geplaatst, dat ze vervallen door het toepassen van de bepaling in de grondslagregeling.

Deze werkwijze wordt toegepast voor zover het door de redactie te achterhalen is.

4.4 Geclausuleerd vervallen van regelingen

Wanneer een regeling vervalt en er blijven nog een aantal artikelen van kracht voor bepaalde gevallen of situaties, dan blijft de tekst van de betreffende artikelen geplaatst. Op basis van overgangsbepalingen kunnen nieuwe aanspraken ontstaan voor nog niet bekende gevallen.

Als daarentegen een overgangsbepaling enkel betrekking heeft op een gesloten groep gevallen (bijvoorbeeld 'lopende zaken') en er dus op basis van de oude regeling voor nieuwe gevallen geen aanspraken meer kunnen ontstaan, dan wordt de regeling als geheel aangemerkt als 'ingetrokken'. Dat er sprake van overgangsrecht is, wordt gemeld als opmerking in de wettechnische informatie van de regeling.

4.5 Versies die niet meer in werking treden

Versies die, gezien de datum van intrekking van de regeling, niet meer op tijd in werking treden, krijgen de opmerking, dat ze door het vervallen van de regeling niet meer in werking kunnen treden. Bij versies die een datum van inwerkingtreding hadden, worden de brongegevens van de inwerkingtreding verplaatst naar de opmerking.

4.6 Overzicht Redactieraad

Periodiek ontvangt de Redactieraad een overzicht van de in de daarvoor liggende periode ingetrokken regelingen. De Redactieraad beoordeelt of die regelingen terecht als vervallen worden beschouwd.

4.7 Opdrachten tot intrekking in beleidsregels, circulaires en regelingen van PBO en ZBO's

In beleidsregels, circulaires en regelingen van PBO en ZBO's is het toegestaan in de aanhef opdrachten tot intrekking van regelingen op te nemen. Zulke intrekkingen zijn rechtsgeldig.

Hoofdstuk 5. Bepalingen van inwerkingtreding

5.1 Algemene formuleringen van bepalingen van inwerkingtreding

De bepalingen van inwerkingtreding staan over het algemeen aan het eind van de hoofdtekst van de regeling. De algemene formuleringen van bepalingen van inwerkingtreding zijn:

- de vermelding van een datum van inwerkingtreding
- de vermelding van een datum van inwerkingtreding en de datum van terugwerkende kracht
- de vermelding dat het in werking treedt op een bij koninklijk besluit te bepalen datum (dat eventueel voor de verschillende onderdelen verschillend kan zijn)
- de vermelding dat de betreffende regeling in werking treedt op hetzelfde tijdstip als een bepaalde andere regeling in werking treedt
- de vermelding dat het in werking treedt ‘x’ dagen, weken of maanden na de datum van uitgifte
- de vermelding dat het in werking treedt op de eerste dag van de tweede kalendermaand na de datum van uitgifte

5.2 Bepalen datum inwerkingtreding indien daarover niets wordt vermeld

Indien het Staatsblad of de Staatscourant geen enkele mededeling doet over de datum van inwerkingtreding, dan geldt als datum van inwerkingtreding de eerste dag van de tweede kalendermaand na de datum van uitgifte van het Staatsblad (artikel 7, Bekendmakingswet). Wanneer het Stb. of de Stcrt. is uitgegeven vóór 17 februari 1988, dan is de datum van inwerkingtreding 20 dagen na de datum van uitgifte van het Staatsblad.

5.3 Inwerkingtreding later tussengevoegd artikel

Bij een artikel dat aan een nieuwe zelfstandige regeling wordt toegevoegd, geldt voor de inwerkingtreding dat moet worden gekeken naar de context van het betreffende artikel. Wanneer het artikel wordt ingevoegd in een deel van die nieuwe regeling dat nog niet in werking is, dan treedt het ingevoegde artikel ook niet in werking. Wordt het artikel ingevoegd in een deel dat al wel in werking is, dan treedt het ingevoegde artikel ook in werking.

5.4 Datum inwerkingtreding voor datum van uitgifte

De mogelijkheid bestaat dat de datum van inwerkingtreding ligt voor de datum van uitgifte. Indien dat het geval is, wordt een opmerking in de wettechnische informatie geplaatst.

5.5 Bepalen datum inwerkingtreding indien inwerkingtreding door andere wet

Indien het oorspronkelijke Staatsblad in werking treedt als een andere wet in werking treedt, dan krijgt het oorspronkelijke Staatsblad de gegevens van inwerkingtreding van de andere wet en wordt daarover in de wettechnische informatie een opmerking geplaatst bij de inwerkingtreding.

5.6 Bepalen datum inwerkingtreding indien volgens kb datum van inwerkingtreding bij andere regeling

Wanneer in het inwerkingtredingsbesluit wordt gezegd dat een regeling in werking treedt op het tijdstip waarop een andere regeling in werking treedt, gelden de gegevens van inwerkingtreding van die andere regeling en wordt in de wettechnische informatie vermeld dat die gegevens gelden als gevolg van het inwerkingtredingsbesluit.

5.7 Gefaseerde inwerkingtreding voor bepaalde categorieën

Als een regeling een gefaseerde inwerkingtreding heeft per groep, categorie, etc., dan ontstaat er maar één versie van die regeling of dat regelingselement. Er verandert immers op dat andere tijdstip niets aan de tekst van de regeling. De regeling of het regelingselement treedt in werking op de datum die geldt voor de groep, categorie, etc. die het ‘oudste’ in de tijd ligt. Dat het voor groep/categorie/etc. A in werking treedt op moment X en voor groep/categorie/etc. B in werking treedt op moment Y, dan wordt dat laatste verwerkt als opmerking bij de versie waarbij de tekst in werking is getreden (moment X).

De opmerking wordt, afhankelijk van zijn lengte, in zijn geheel verwerkt of als verwijzing naar het artikel verwerkt.

5.8 Datum bij bepaling 'Direct volgend op inwerkingtreding'

De formulering 'direct volgend op de inwerkingtreding' betekent dat de inwerkingtreding op diezelfde dag is. De gebruikte formulering geeft de volgorde van verwerking van de wijzigingen aan. Het is een gebruikte variant bij indienbepalingen.

5.9 Datum bij bepaling 'van toepassing'

De formulering 'is van toepassing' is niet identiek aan 'treedt in werking'. Formeel is het artikel in werking met ingang van de datum van inwerkingtreding, maar de feitelijke werking is uitgesteld. Het is geldende tekst, maar nog geen geldend recht.

De datum van inwerkingtreding is dus de datum die valt af te leiden uit de eerder genoemde formuleringen van inwerkingtreding. Dat het artikel pas van toepassing is met ingang van een andere (latere) datum, wordt in de wettechnische informatie gemeld bij de inwerkingtreding.

5.10 Buitenwerkingstelling en inwerkingstelling inzake noodwetgeving (oorlog, distributie)

Wanneer een (deel van) een regeling buiten werking wordt gesteld, dan wordt dat alleen maar verwerkt als opmerking. Als de buitenwerkingstelling of inwerkingstelling de gehele regeling betreft, dan wordt er een opmerking geplaatst in de wettechnische informatie van de regeling. Als de buitenwerkingstelling of inwerkingstelling delen van een regeling betreft, dan wordt er een opmerking geplaatst in de wettechnische informatie van ieder regelingselement waarop het betrekking heeft.

5.11 Betekenis opschorting

Opschorting betekent, dat een tekst wel in werking is, maar nog niet van toepassing. De opschorting wordt verwerkt als opmerking in de wettechnische informatie bij die onderdelen waar de opschorting betrekking op heeft.

In het verdragenrecht betekent opschorting dat een verdrag (tijdelijk) niet meer wordt toegepast. Opschortingen komen voornamelijk voor bij bilaterale verdragen. Er kan sprake zijn van gehele of gedeeltelijke opschorting. Ook hier wordt een opmerking geplaatst in de wettechnische informatie.

5.12 Inwerkingtreding van aanhef van een opsomming

Als bepaalde onderdelen van een opsomming in werking treden en de aanhef van die opsomming is nog niet in werking getreden, dan treedt die aanhef ook mee in werking samen met het eerste onderdeel van de opsomming dat in werking treedt, ook al geeft de wetgever dit niet expliciet aan. Er wordt geen opmerking geplaatst in de wettechnische informatie.

5.13 Datum van tonen van artikel met bepalingen van inwerkingtreding en artikel met citeertitel

Het artikel met de bepalingen van inwerkingtreding en de vaststelling van de citeertitel worden getoond op de datum van ondertekening van de regeling.

Met ingang van de expliciet vastgestelde datum van inwerkingtreding van de betreffende artikelen wordt die eerste datum vervangen door de nieuwe datum van inwerkingtreding.

5.14 Inwerkingtreding van bijlagen

Bijlagen treden automatisch mee in werking als het artikel van de regeling dat samenhangt met het ontstaan van de bijlage (geheel) in werking is getreden.

5.15 Volgorde van inwerkingtreding

Als wijzigingen op één regelingselement uit meerdere bronnen op één en dezelfde datum in werking treden, dan worden de wijzigingen verwerkt in de inhoudelijk meest logische volgorde. Is er geen duidelijke volgorde te bepalen, dan is de volgorde van verwerking van die bronnen als volgt:

- op datum van ondertekening (oudste eerst)
- en als die gelijk zijn, dan op datum van uitgifte (oudste eerst)
- en als ook die gelijk zijn op bronnummer (laagste eerst).

De bovenstaande punten slaan altijd op de bron van wijziging. Het maakt dus niet uit wanneer en in welke bron de datum van inwerkingtreding is gepubliceerd.

De volgorde van verwerking kan ook specifiek worden bepaald door de wetgever. Met name in de publicaties rond de jaarwisseling gebeurt dat vaak.

5.16 Inwerkingtreding wijziging ondanks niet in werking zijn oorspronkelijke tekst

Als een nog niet in werking zijnd oorspronkelijk regelingselement in zijn geheel wordt vervangen door nieuwe tekst, dan treedt die wijziging wel in werking als er bij die wijziging geen voorbehoud is gemaakt.

Deze regel geldt ook voor gehele onderdelen van opsommingen en leden.

Als er wijzigingen zijn gepubliceerd op gedeelten van onderdelen waarvan de oorspronkelijke tekst nog niet in werking is getreden, maar de wijziging op zich wel, dan treedt het regelingselement dat gewijzigd wordt, pas in werking als de oorspronkelijke tekst in werking treedt. In de wettechnische informatie wordt daarover een opmerking geplaatst.

Wanneer een verdrag nog niet in werking is getreden, en een verdrag/protocol/besluit, enz. tot wijziging van dat verdrag in werking treedt, dan betekent dat dat de wijziging vanaf dat moment onderdeel is geworden van het verdrag. Het gewijzigde element treedt in zo'n geval tegelijk met het verdrag in werking.

5.17 Aanpassing gegevens van inwerkingtreding

Wanneer een datum van inwerkingtreding wordt aangepast door bijv. een verbeterblad, moet de versie waarvan de inwerkingtreding wordt gewijzigd worden aangepast. Er ontstaat dus *geen* nieuwe versie. De nieuwe bron van inwerkingtreding wordt toegevoegd aan de wettechnische informatie van het regelingselement en er wordt een opmerking geplaatst.

5.18 Inwerkingtreding en voorlopige toepassing

Bij verdragen staat de inwerkingtredingsdatum vermeld in rubriek G van het Tractatenblad.

Voorlopige toepassing (data in rubriek F) betekent dat het verdrag of een deel daarvan nageleefd wordt, ook al is het nog niet in werking getreden. Als het verdrag of het betreffende deel daarvan in werking treedt, vervalt daarmee de voorlopige toepassing.

5.19 Uitgestelde toepassing

In het geval van een uitgestelde toepassing is een verdrag of een deel daarvan in werking getreden, maar wordt het pas op een latere datum toegepast. Hierover wordt een opmerking opgenomen.

Hoofdstuk 6. Tekstplaatsingen

6.1 Soorten tekstplaatsingen

Tekstplaatsingen in het Staatsblad worden altijd aangekondigd. In die aankondiging wordt de reden van de tekstplaatsing aangegeven. De reden kan zijn dat:

- de Grondwet de tekstplaatsing voorschrijft,
- er een vernummering plaats zal vinden,
- de nummering van de regelingen die in de regeling worden aangehaald zal worden aangepast,
- de spelling zal worden aangepast,
- de in de regeling voorkomende data zullen worden aangepast, of
- de tekst in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De laatste variant is een tekstplaatsing zonder opdracht tot aanpassing, een zogenaamde kale tekstplaatsing. De andere varianten zijn aankondigingen van tekstplaatsingen met opdracht van wijziging voor datgene wat in de aankondiging wordt genoemd.

Het onderscheid tussen beide soorten tekstplaatsingen is belangrijk. Het bepaalt op welke manier de tekstplaatsing in het BWB wordt verwerkt.

Tekstplaatsingen van ministeriële regelingen in de Staatscourant worden altijd verwerkt als tekstplaatsingen met opdracht tot aanpassing.

6.2 Wijze van verwerking van tekstplaatsingen met opdracht tot aanpassing

Tekstplaatsingen met opdracht tot aanpassing worden verwerkt als wijziging van alle regelingselementen die in de tekstplaatsing staan. Bij die tekstplaatsing mag alleen dat worden gewijzigd, wat in de aankondiging staat. Het is bij tekstplaatsingen niet toegestaan om:

- interpunctie te wijzigen,
- opmaak, zoals romein/cursief, onderkast/kapitaal, witregels, te veranderen,
- bronaanduidingen te laten vervallen, of
- andere tekstuele veranderingen door te voeren dan de aangekondigde.

Tekstplaatsingen met opdracht tot aanpassing krijgen:

- als datum van inwerkingtreding de datum genoemd in de inleiding van de tekstplaatsing, of
- de gegevens van inwerkingtreding van de bron die wordt genoemd in de inleiding van de tekstplaatsing, zelfs als die datum ouder is dan de meest recente wijziging.

In de wettechnische informatie wordt een opmerking geplaatst als de gegevens van inwerkingtreding dezelfde zijn als de bron van de aankondiging van de tekstplaatsing.

Als de tekstplaatsing artikelen bevat die nog niet in werking zijn, dan treden de artikelen van de tekstplaatsing ook pas in werking als die originele artikelen of gewijzigde artikelen in werking treden.

6.3 Wijze van verwerking van kale tekstplaatsingen

Kale tekstplaatsingen worden niet verwerkt als een wijziging van alle regelingselementen. Kale tekstplaatsingen worden alleen op regelingniveau in de geschiedenis vermeld.

Kale tekstplaatsingen bevatten de tekst van de regeling zoals die luidt zoals laatstelijk gewijzigd na het doorvoeren van de wijzigingen genoemd in de tekstplaatsing. Het is bij kale tekstplaatsingen niet toegestaan om:

- interpunctie te wijzigen,
- opmaak, zoals romein/cursief, onderkast/kapitaal, witregels, te veranderen,
- bronaanduidingen te laten vervallen,
- tekstuele veranderingen door te voeren.

Wanneer de tekstplaatsing toch zulke wijzigingen aangeeft, zullen die niet worden doorgevoerd in de wetstekst.

6.4 Controle tekst BWB met de tekstplaatsing

Tekstplaatsingen worden gebruikt om de tekst zoals opgenomen in het BWB te controleren en om de tekst van de tekstplaatsingen te controleren. De gevonden verschillen worden uitgezocht. Als het verschil is ontstaan door het onjuist verwerken van wijzigingen in het BWB, dan wordt de tekst van het betreffende regelingselement aangepast vanaf het moment van ontstaan van de fout.

Als het verschil is ontstaan door een onjuiste tekst in de tekstplaatsing, dan worden deze verschillen bij:

- tekstplaatsing met opdracht tot aanpassing wel vermeld in de wettechnische informatie bij de betreffende regelingselementen.
- kale tekstplaatsing niet vermeld in de wettechnische informatie bij de betreffende regelingselementen.

Het regelingselement behoudt de correcte tekst.
Alle onjuiste teksten in de tekstplaatsing worden doorgegeven aan de contactpersoon van het betreffende ministerie.

6.5 Bedragen

De mogelijkheid bestaat dat in de tekstplaatsing andere bedragen worden vermeld dan in de regeling in het BWB.

De tekstplaatsing gaat namelijk uit van de tekst zoals die luidt door wijzigingen in het Staatsblad. Bedragen worden echter vaak ook gewijzigd door regelingen gepubliceerd in de Staatscourant. Afhankelijk van de wetstekst worden wijzigingen in de Staatscourant daadwerkelijk in de tekst doorgevoerd, ofwel vindt er een redactionele aanpassing van het bedrag plaats. In het laatstgenoemde geval zijn de in de regeling in het BWB genoemde bedragen de geldende.

Hoofdstuk 7. Aanhangige wetsvoorstellen

7.1 Inleiding

In het kader van het BWB worden in de wettechnische informatie ook de aanhangige wetsvoorstellen bijgehouden. Het gaat hierbij om het opnemen van het dossiernummer van het aanhangige wetsvoorstel bij de in het BWB aanwezige regelingen die worden gewijzigd of ingetrokken. Wijzigingen op de op dat moment nog aanhangige nieuwe regelingen worden niet verwerkt.

7.2 Moment van bijwerken

De inhoud van het veld aanhangige wetsvoorstellen in de wettechnische informatie wordt gevuld en gecorrigeerd op basis van:

- het voorstel van wet
- nota van wijziging
- nota van verbetering
- het gewijzigd voorstel van wet
- het verwerpen van een voorstel van wet
- het intrekken van een voorstel van wet

Bovengenoemde stukken zijn binnen 5 werkdagen na uitgifte verwerkt in de BWB-online.

7.3 Nieuw voorstel van wet

Zodra een nieuw voorstel van wet verschijnt, wordt dat voorstel bekeken op wijzigingen of intrekkingen van regelingen die al in het BWB zijn opgenomen. Van die regelingen die gewijzigd worden, wordt per regelingselement in de wettechnische informatie aangegeven dat daarvoor een aanhangige wijziging is gepubliceerd en welk dossiernummer daarbij hoort.

Als bij het wetsvoorstel een nieuw regelingselement wordt toegevoegd, dan wordt dat op regelingsniveau vermeld. Ook intrekkingen van een gehele regeling worden daar aangegeven.

7.4 Verworpen voorstel van wet

Als een voorstel van wet wordt verworpen, dan worden de bijbehorende aanhangige wijzigingen verwijderd uit de wettechnische informatie. Bevat het wetsvoorstel de tweede lezing van een grondwetswijziging, dan wordt ook de versie die ontstaan is als gevolg van de eerste lezing verwijderd.

Wanneer een voorstel van wet wordt ingetrokken zal dat in eerste instantie gesignaleerd worden door de Redactie Informatieverrijking van Sdu. Aangezien deze werkwijze niet waterdicht is, omdat de handelingen niet volledig worden gelezen, of intrekkingen per brief slechts één dossiernummer krijgen, kan de griffie van zowel de Tweede als de Eerste Kamer Sdu van deze informatie voorzien. Er zal door Sdu met een nader te bepalen frequentie navraag worden gedaan bij de beide griffies.

Hoofdstuk 8. Procedure contactpersonen

8.1 Inleiding

Onderdeel van het BWB-contract is dat Sdu gebruik mag maken van contactpersonen bij de ministeries voor het voorleggen van inhoudelijke vragen die niet zijn op te lossen d.m.v. het toepassen van dit procedurehandboek. In overleg met de Redactieraad is door Sdu een procedure opgesteld voor het gebruik maken van die contactpersonen. Dit hoofdstuk bevat die procedure.

8.2 Benoeming en vervanging (reserve)contactpersoon

Door BZK is aan Sdu een lijst verschaft met namen, telefoonnummers en e-mailadressen van de ambtenaren die als contactpersoon zijn benoemd voor het BWB. Daarnaast is er een reservecontactpersoon benoemd die als vervanger optreedt bij afwezigheid van de eerst aangewezen contactpersoon. Zowel de hoofdcontactpersoon als de reservecontactpersoon zijn zelf verantwoordelijk voor het aanwijzen van een vervanger als zij geen contactpersoon meer willen of kunnen zijn.

8.3 Taken (reserve)contactpersoon

Een (reserve) contactpersoon kan op twee momenten worden ingeschakeld:

1. Bij onduidelijkheid in de verwerking van een Staatsblad, waarbij de redactie alleen verder kan na het krijgen van een antwoord op een vraag.
2. Bij de constatering van een kleine fout waarbij de redactie wel verder kan, maar waarbij het toch gewenst is als op den duur de wijziging wordt gecorrigeerd. Van deze constatering wordt een melding gemaakt.

Een (reserve)contactpersoon neemt de volgende soorten vragen in ontvangst:

- vragen over onduidelijke formuleringen of formuleringen die voor meerdere interpretaties vatbaar zijn
- vragen over volgorde van verwerking van wijzigingsopdrachten met eenzelfde datum van inwerkingtreding wanneer de regels voor volgorde van inwerkingtreding tot een niet gewenst resultaat zouden leiden.
- vragen als gevolg van twijfel over de gevolgen van een vernummering van een artikel of binnen een artikel voor de grondslag van gedelegeerde regelingen
- vragen bij twijfel over het wel of niet meerdere malen binnen een artikel doorvoeren van een wijzigingsopdracht.
- vragen over het wel of niet vervallen van een regeling bij wijziging van de grondslag.
- vragen bij onduidelijkheid over de datum van inwerkingtreding.

Een (reserve)contactpersoon neemt de vraag in ontvangst en geeft het door aan de persoon die binnen zijn ministerie voor de betreffende bron verantwoordelijk is en zorgt er voor dat een antwoord op een vraag wordt gegeven.

Verder neemt de contactpersoon de volgende meldingen in ontvangst:

- meldingen over tekstplaatsingen met niet toegestane wijzigingen
- meldingen over wijzigingsopdrachten die niet kunnen worden doorgevoerd
- meldingen over wijzigingsopdrachten die niet geheel juist zijn, bijvoorbeeld in het geval van wijziging van een foutief lijstonderdeel door eerdere vernummering
- meldingen wanneer de redactie een regeling als materieel uit werking getreden regeling heeft gemarkeerd in de bestaande collectie van het BWB.

De contactpersoon moet er voor zorgen dat deze meldingen bij de juiste wetgevingsambtenaar terechtkomen, zodat diegene acties kan ondernemen om de fout te herstellen of zich al dan niet akkoord kan verklaren met de door de redactie in de gegeven voorbeelden gekozen (voorlopige) oplossing..

8.4 Moment van voorleggen vragen

In het Bestek (contract tussen BZK en Sdu ter consolidatie van het BWB) staat de volgende eis ten aanzien van de actualiteit:

“Nieuwe teksten en wijzigingen worden vervolgens binnen 2 werkdagen na publicatiedatum in het BasisWettenBestand verwerkt in minimaal 95% en binnen 5 werkdagen in maximaal 5% van de publicaties.”

Vragen over de verwerking van een bron worden dus voorgelegd binnen 2 en soms binnen 5 dagen na datum uitgifte. Bij sommige publicaties beschikt de redactie eerder dan de publicatiedatum over de voorgenomen publicaties. In dat geval kan de vraag ook al vóór de uitgiftedatum worden gesteld.

Bij het stellen van een vraag gaat de redactie er van uit, dat de contactpersoon of degene die door de contactpersoon is benaderd zelf over de tekst van de bron kan beschikken. Indien nodig kan de redactie een deel uit de digitaal beschikbare bron mailen. Aangezien de redactie iets eerder beschikt over de bron, maar gebonden is aan embargoafspraken, kunnen alleen gedeelten uit de tekst worden overgenomen in de e-mail ten behoeve van verduidelijking van de vraag.

8.5 Benaderen contactpersoon

De contactpersoon wordt via een e-mail benaderd waarin een vraag wordt gesteld of een mededeling wordt gedaan. Standaard wordt een cc gestuurd naar de reservecontactpersoon.

Graag krijgt de redactie een bevestiging van ontvangst en een globale inschatting van de tijd die het gaat kosten om de vraag te beantwoorden.

Als binnen twee werkdagen nog steeds geen bevestiging is ontvangen neemt de redactie telefonisch contact op. De redactie bewaart de mail met de gestelde vraag en het gegeven antwoord.

8.6 Responsetijd

Indien de redactie een vraag stelt aan een (reserve)contactpersoon is het streven dat de contactpersoon binnen 1 werkdag antwoord geeft, zodat het consolidatieproces niet al te veel wordt verstoord. Aangezien Sdu aan een actualiteitseis moet voldoen, zal de redactie in eerste instantie, indien mogelijk, uitgaan van eigen expertise en werkt zij conform dit procedurehandboek. De actualiteitseis zoals geformuleerd in het Bestek gaat dus in eerste instantie boven de kwaliteitseis.

Het antwoord moet altijd via de mail worden gegeven. Dit kan door de contactpersoon zelf of door de behandelende ambtenaar. De redactie bewaart de mail met het antwoord.

8.7 Betrouwbaarheid

De kwaliteit van het BasisWettenBestand moet aan de hoogste eisen voldoen. De fouten worden geteld op basis van de eisen van het Bestek: “maar alleen die fouten die in het proces van opname c.q. consolidatie in het BasisWettenBestand zijn gemaakt.” Dit betekent dat het antwoord van de contactpersonen betrouwbaar moet zijn. Op grond van zijn/haar kennis wordt een besluit genomen over de opname en manier van consolidatie in het BWB.

8.8 Vastlegging correspondentie

Zowel de gestelde vragen als de gegeven antwoorden worden door de redactie bewaard.

Indien de Sdu wordt aangesproken op een fout, dan is daardoor te achterhalen of daarvoor een contactpersoon is geraadpleegd.

8.9 Rol Redactieraad

Bij twijfel over de gegeven antwoorden worden die door de redactie voorgelegd aan de Redactieraad.

Tevens krijgt de Redactieraad ieder kwartaal een overzicht van de voorgelegde vragen en antwoorden. Dit ten behoeve van het herkennen van eventuele structurele problemen.

De Redactieraad krijgt alleen afgeronde correspondentie te zien.

Indien na een aantal dagen nog geen antwoord is ontvangen van het betrokken ministerie of andere instantie en telefonisch lukt het ook niet om contact te krijgen dan kan de Redactieraad geraadpleegd worden.

De Redactieraad is tevens beschikbaar voor bemiddeling tussen Sdu en het betrokken ministerie.

Bijlage Overzicht redactionele opmerkingen

Afdeling 1. Inleiding

De bijlage bevat een overzicht van alle mogelijke redactionele opmerkingen. Bij redactionele opmerkingen kan onderscheid worden gemaakt tussen

- opmerkingen ter vervanging van regelingtekst
- opmerkingen ter aanvulling van regelingtekst
- opmerkingen in de wettechnische informatie met informatie betreffende de regelingtekst.

Voor alle opmerkingen geldt dat zij het gebruik van hoofd- en kleine letters en interpunctie volgen zoals die op dat punt in de regelingtekst geldt.

Afdeling 2. Redactionele opmerkingen ter vervanging van tekst

Artikelen die wijzigingen in een andere regeling bevatten krijgen de volgende redactionele opmerking:

Wijzigt het/de [citeertitel van de gewijzigde regeling].

Bij Verdragen:

Wijzigt het/de [citeertitel; plaats, datum totstandkoming].

(Bij (rijks)wetten en (rijks)besluiten uitgegeven voor 1 april 1996 staat:

Bevat wijzigingen in andere regelgeving.)

Artikelen die wijzigingen in dezelfde regeling bevatten:

Wijzigt deze wet/dit besluit/deze regeling.

Bij Verdragen:

Wijzigt dit verdrag/dit protocol/deze overeenkomst/deze notawisseling/deze briefwisseling.

(Bij (rijks)wetten en (rijks)besluiten uitgegeven voor 1 april 1996 staat:

Bevat wijzigingen in deze regelgeving.)

Leden van artikelen die vervallen:

Vervallen.

Betreft het vervallen het laatste lid of de laatste leden, dan kan die tekst worden verwijderd.

Onderdelen van artikelen die vervallen:

vervallen;

Betreft het vervallen het laatste onderdeel of de laatste onderdelen van de opsomming, dan kan die tekst worden verwijderd.

Wanneer bij een nieuw artikel een gedeelte nog niet in werking treedt, wordt dat gedeelte vervangen door de opmerking:

Dit lid is nog niet in werking getreden.

of

dit onderdeel is nog niet in werking getreden;

Bij Verdragen:

Wanneer een lid of onderdeel van voorlopige toepassing is uitgezonderd, wordt de tekst vervangen door de volgende opmerking:

Dit lid wordt niet voorlopig toegepast.

of

Dit onderdeel wordt niet voorlopig toegepast.

Wanneer in een nieuwe regeling een reeks gereserveerde artikelen moet worden ingevoegd, dan krijgen die artikelen de redactionele opmerking:

Gereserveerd.

Bij Verdragen:

Als de wijzigingstekst niet in de Nederlandse taal aanwezig is:

De tekst van de vertaling is niet beschikbaar.

Bijlagen die ter inzage liggen:

Ligt ter inzage bij [locatie].

Bijlagen die niet zijn opgenomen:

Niet opgenomen.

Afdeling 3. Redactionele opmerkingen ter aanvulling van tekst

Als een bedrag of percentage in een hogere regeling wordt gewijzigd door een lagere regeling, dan wordt in bepaalde gevallen de wijziging verwerkt als redactionele opmerking (zie paragraaf 3.24). De opmerking wordt geplaatst achter het betreffende bedrag of percentage. De formulering is als volgt:

per [dag maand jaar]: [bedrag/percentage]

per [dag maand jaar] en terugwerkend tot [dag maand jaar]: [bedrag/percentage]

Afdeling 4. Redactionele opmerkingen in de wettechnische informatie

Ook in de wettechnische informatie worden opmerkingen opgenomen. Hieronder volgen per plek de mogelijke opmerkingen.

Opmerkingen op regelingniveau

Wanneer de citeertitel is gewijzigd, dan wordt de volgende opmerking geplaatst:

Door [bron jr/nr] is de citeertitel gewijzigd per [datum voluit].

Indien de inwerkingtreding van de wijziging bij een andere bron wordt vastgesteld, wordt de opmerking aangevuld met de inwerkingtredeingsbron:

Door [bron jr/nr] is de citeertitel gewijzigd per [datum voluit] ([bron jr/nr]).

Wanneer een hoofdregeling een binnenwet bevat:

De regeling in artikel [nummer] is opgenomen als zelfstandige regeling onder de titel [citeertitel].

De regeling in de bijlage is opgenomen als zelfstandige regeling onder de titel [citeertitel].

Wanneer een regeling is verwerkt als binnenwet:

De regeling is oorspronkelijk gepubliceerd als tekst van artikel [nummer] van [citeertitel].

De regeling is oorspronkelijk gepubliceerd als tekst van de bijlage van [citeertitel].

Opmerkingen over de wijziging van een regelingselement

Regelingselementen waarop een wijziging verschijnt die niet mogelijk is, krijgen de volgende vermelding:

Abusievelijk is een wijzigingsopdracht geformuleerd die niet kan worden doorgevoerd.

Als een gedeelte van de wijziging wel kan worden doorgevoerd, dan wordt de opmerking gespecificeerd:

Abusievelijk is op het tweede lid een wijzigingsopdracht geformuleerd die niet kan worden doorgevoerd.

Wanneer een wijzigingsopdracht voor een artikel niet geheel juist is, maar wel kan worden doorgevoerd:
Abusievelijk is een wijzigingsopdracht geformuleerd die niet geheel juist is.
Abusievelijk is voor het derde lid, onderdeel a, een wijzigingsopdracht geformuleerd die niet geheel juist is.

Wanneer een verkeerd artikel, lid of onderdeel wordt gewijzigd of toegevoegd, terwijl de wijziging wel kan worden doorgevoerd:
Abusievelijk geeft het Staatsblad/de Staatscourant/het Tractatenblad een wijzigingsopdracht voor onderdeel d in plaats van onderdeel c.
Abusievelijk geeft het Staatsblad/de Staatscourant/het Tractatenblad een wijzigingsopdracht voor het derde lid in plaats van het tweede lid.
Abusievelijk voegt het Staatsblad/de Staatscourant/het Tractatenblad een tweede artikel 25 toe.
Abusievelijk voegt het Staatsblad/de Staatscourant/het Tractatenblad een tweede lid 4 toe.

Wanneer er inzake een Verdrag sprake is van een onjuiste wijzigingsopdracht, waarbij er een doorslaggevende/gelijkelijk authentieke tekst aanwezig is met een wel juist geformuleerde wijzigingsopdracht:
Abusievelijk is in de authentieke Nederlandse tekst een onjuiste opdracht geformuleerd. In de doorslaggevende/gelijkelijk authentieke [taal] tekst is de opdracht wel juist geformuleerd.

Wanneer een nieuw artikel wordt gepubliceerd met verkeerd genummerde leden, wordt de fout omschreven.
Bijv.: *Abusievelijk ontbreekt in het Staatsblad/het Tractatenblad het derde lid.*

Wanneer een onjuiste tekst zou ontstaan vanwege het meerdere keren kunnen doorvoeren van een wijzigingsopdracht binnen een artikel, dan wordt de wijziging niet telkens uitgevoerd:
De wijziging is niet voor de tweede keer doorgevoerd.
De wijziging op het tweede lid is niet in de tweede volzin doorgevoerd.

Wanneer voor een bepaalde groep andere bepalingen zijn vastgesteld, dan wordt bij het artikel waarop die situatie betrekking heeft de volgende opmerking gezet:
In artikel [nummer] van het/de [citeertitel] is een afwijkende bepaling vastgesteld voor [doelgroep].

Wanneer een regeling overgangsrecht bevat met betrekking tot de daarin gepubliceerde wijzigingen,
. bij een Staatsblad:
Artikel [nummer] van Stb. [jaar/nr] bevat overgangsrecht m.b.t. deze wijziging.
De artikelen [nummer, nummer en nummer] van Stb. [jaar/nr] bevatten overgangsrecht m.b.t. deze wijziging.
. bij een Staatscourant:
Artikel [nummer] van [citeertitel, bron jaar/nr] bevat overgangsrecht m.b.t. deze wijziging.
De artikelen [nummer, nummer en nummer] van [citeertitel, bron jaar/nr] bevatten overgangsrecht m.b.t. deze wijziging.

Wanneer een al vervallen artikel opnieuw wordt ingetrokken of wanneer een onderdeel of bijlage al vervallen was en ingetrokken wordt:
De wijziging kan niet worden doorgevoerd omdat het artikel/de bijlage al ingetrokken was.
Met datum inwerkingtreding:
De wijziging kan niet worden doorgevoerd omdat het artikel/de bijlage al ingetrokken was. In [bron jaar, nummer] was de inwerkingtreding van de wijziging voorzien voor [datum voluit].

Wanneer de Grondwet wordt gewijzigd, bij de eerste lezing:
Dit is de eerste lezing.
Zodra de tweede lezing in behandeling is genomen bij de Tweede Kamer:
De tweede lezing is als Kst. [nummer]ingediend bij de Tweede Kamer.
Als de tweede lezing in het Staatsblad is gepubliceerd:
De eerste lezing is gepubliceerd in [bron jaar/nummer].

Wanneer de grondslag van een regeling is vervallen:

Besluit/Regeling van rechtswege vervallen door het vervallen van de grondslag.

Wanneer een regeling wordt ingetrokken, terwijl deze al vervallen is:

Wet/Besluit/Regeling ook ingetrokken door [bron jaar/nummer] op [datum voluit].

Protocol/Verdrag/Notawisseling/Briefwisseling/Overeenkomst ook buiten werking getreden volgens [Trb. jaar/nummer] op [datum voluit].

Wanneer een regeling automatisch komt te vervallen door een bepaling in de regeling die de grondslag vormt:

Besluit van rechtswege vervallen als gevolg van toepassing artikel 6, vierde lid, Sanctiewet 1977.

Wanneer een wijziging wordt gepubliceerd op een al vervallen regeling, of een bestaande wijziging niet meer in werking kan treden omdat de regeling vervalt, dan komt bij die wijziging de volgende opmerking te staan:

De wijziging kan niet worden doorgevoerd door de intrekking van de regeling. Deze wijziging kan niet meer in werking treden.

Als de wijziging een datum van inwerkingtreding heeft of krijgt, dan worden de gegevens van de inwerkingtreding verplaatst naar de opmerking:

De wijziging kan niet worden doorgevoerd door de intrekking van de regeling. In [bron jaar/nummer] was de inwerkingtreding van de wijziging voorzien voor [datum voluit].

Bij Tractatenbladen:

Wanneer een gepubliceerde wijziging niet meer in werking kan treden omdat de regeling of het betreffende deel van de regeling na die publicatie vervalt:

Deze wijziging kan niet meer in werking treden, omdat [deel van] het verdrag/protocol/de notawisseling/briefwisseling/overeenkomst buiten werking is getreden.

Wanneer een wijziging wordt gepubliceerd op een al vervallen artikel, of een bestaande wijziging niet meer in werking kan treden omdat het artikel vervalt:

Deze wijziging kan niet meer in werking treden.

Als de wijziging een datum van inwerkingtreding heeft of krijgt, dan worden de gegevens van de inwerkingtreding verplaatst naar de opmerking:

Deze wijziging kan niet meer in werking treden. In [bron jaar/nummer] was de inwerkingtreding voorzien voor [datum voluit].

Met terugwerkende kracht:

Deze wijziging kan niet meer in werking treden. In [bron jaar/nummer] was de inwerkingtreding voorzien voor [datum voluit] met terugwerkende kracht tot en met [datum voluit].

Wanneer een wijziging wordt ingetrokken (voordat deze in werking is getreden):

Deze wijziging treedt niet meer in werking. De wijziging is ingetrokken door [bron jaar/nummer].

Als de wijziging een toekomstige inwerkingtreding had, wordt deze verwijderd. De inwerkingtreding wordt overgenomen in de opmerking:

Deze wijziging treedt niet meer in werking. De wijziging is ingetrokken door [bron jaar/nummer]. In [bron jaar/nummer] was de inwerkingtreding voorzien voor [datum voluit].

Wanneer er sprake is van een nieuw in te voegen artikel dat voordat het in werking is getreden alsnog wordt ingetrokken, wordt in de tekst van het artikel dat na intrekking nog steeds wordt getoond met de bijbehorende melding: “Treedt in werking op een nader te bepalen tijdstip”, een redactionele opmerking geplaatst:

Dit artikel treedt niet meer in werking. Het artikel is ingetrokken door [bron jaar/nummer].

Als een verdrag in zijn geheel wordt opgeschort/geschorst of opgezegd:

Door [partij] opgeschort/geschorst/opgezegd per [datum voluit] (Trb. jaar/nummer).

In het geval van een gedeeltelijke opschorting/schorsing/opzegging wordt de zinsnede waarin dat genoemd staat overgenomen in de opmerking.

Wanneer de opschorting/schorsing/opzegging wordt herroepen, wordt de opmerking aangevuld met de zin:

De opschorting/schorsing/opzegging is herroepen per [datum voluit] (Trb. jaar/nummer).

In geval van vernummering wordt een kruisverwijzing gemaakt.

Bij het oude artikelnummer:

Door Sib./Sicrt./[jaar/nr] vernummerd tot art. 10. Volgens Trb. [jaar/nr] vernummerd tot art. 6.

Bij het nieuwe artikelnummer: *Voorheen art. 9a. Voorheen paragraaf 2.*

Wanneer de wetgever niet expliciet aangeeft dat de aanhef van een opsomming waarvan alle onderdelen zijn vervallen dat de aanhef vervalt, dan komt die aanhef ook te vervallen:
Abusievelijk is verzuimd ook de aanhef te laten vervallen.

Indien er als gevolg van een wijzigingsopdracht een kennelijk onjuist resultaat ontstaat in de tekst:
Abusievelijk is waar in de tekst [...x...] wordt bedoeld [...y...] gepubliceerd.

Opmerkingen bij tekstplaatsingen:

Tekstplaatsing met vernummering.

Tekstplaatsing met aanpassing van de spelling.

Tekstplaatsing met aanpassing van in de regeling genoemde nummering.

Tekstplaatsing met aanpassing van de data.

Bij verschillen veroorzaakt door een geldige tekstplaatsing wordt het verschil omschreven, bv.:

Abusievelijk is voor het woord ‘overheden’ toegevoegd ‘de gemeenten, de provincies, het Rijk, andere’.

Abusievelijk is in het eerste lid het woord ‘de’ voor ‘inwerkingtreding’ weggelaten en is ‘in het eerste’ vervangen door ‘in de eerste’.

Abusievelijk is het tweede lid vervallen.

Wanneer bij een tekstplaatsing met vernummering nog toekomstige versies openstaan, dan moeten die artikelen ook worden vernummerd. Het nieuwe artikel krijgt de volgende opmerking:
Voorheen artikel 10a.

Opmerkingen bij de inwerkingtreding

Indien een regeling/verdrag of wijziging in werking treedt als een andere regeling in werking treedt:

Treedt in werking op het tijdstip waarop [de/het + citeertitel] in werking treedt.

Als in het inwerkingtredingsbesluit is bepaald dat een regeling in werking treedt als weer een andere regeling in werking treedt:

Treedt volgens [bron jaar/nr] in werking op het tijdstip waarop [citeertitel] in werking treedt.

Wanneer de inwerkingtreding alleen geldt voor een bepaalde groep/categorie enz., dan wordt de inwerkingtreding omschreven:

De inwerkingtreding geldt alleen voor Nederland en Aruba. Voor de Nederlandse Antillen is de wijziging in werking getreden op [datum voluit].

Treedt in werking voor zover het betreft het hoger onderwijs. Voor zover het betrekking heeft op het lager onderwijs, treedt het in werking op [datum voluit].

Treedt voor [categorie A] in werking op [datum]. Treedt voor [categorie B] in werking op [datum] ([bron jaar/nr]).

Wanneer de werking van (een onderdeel van) een regeling is opgeschort, dan wordt bij (dat betreffende onderdeel van) de regeling de volgende opmerking geplaatst:

De werking is per [dag maand jaar] opgeschort ([bron jaar/nummer]).

Als er wijzigingen worden gepubliceerd op onderdelen waarvan de oorspronkelijke tekst nog niet in werking is getreden, maar de wijziging wel, dan treedt het regelingselement dat gewijzigd wordt, pas in werking als de oorspronkelijke tekst in werking treedt.

De wijziging is in werking getreden op [datum voluit] [bron jaar/nummer]. De wijziging wordt niet getoond, omdat het artikel nog niet in werking is getreden.

(Wanneer een artikel in zijn geheel wordt vervangen middels een “komt te luiden”-opdracht kan een artikel wel in werking treden.)

Als het artikel (en de wijziging) in werking treedt, wordt de opmerking aangepast tot:

De wijziging is in werking getreden op [datum voluit] ([bron jaar/nummer]).

Voorbeelden van opmerkingen terugwerkende kracht :

Terugwerkende kracht bij nieuw op te nemen regelgeving

- *De terugwerkende kracht betreft het eerste lid, onderdeel a.*

Terugwerkende kracht bij wijzigingen

- *Het artikel vervalt.*
- *Het eerste lid vervalt.*
- *Onderdelen a en h zijn gewijzigd:*
  - a. branded generic: een specialité die in de handel wordt gebracht onder een benaming waarin de stofnaam is vermeld;*
  - h. Taxe: de Taxe, uitgegeven door de X-index B.V.;*

Terugwerkende kracht bij nieuwe elementen

- *Het artikel is nieuw toegevoegd.*

Wanneer de datum van inwerkingtreding wordt veranderd door een andere bron:

Inwerkingtreding voorheen door [bron jaar/nummer] gesteld op [datum voluit].

Bij het publiceren van een datum van inwerkingtreding die ligt voor de datum van uitgifte:

De datum van inwerkingtreding ligt voor de datum van uitgifte.

Als een buitenwerkingtreding voor onbepaalde tijd vervalt:

Voor inwerkingtreding zie ook [Trb. jaar/nummer].

De toepassing van een in werking getreden verdrag kan worden uitgesteld:

De toepassing is volgens [Trb. jaar/nummer] uitgesteld per [datum voluit].

De voorlopige toepassing kan worden verlengd:

Voor voorlopige toepassing zie ook [bron jaar/nummer].

In het geval van een nieuw verdrag, waarin de geconsolideerde tekst van een reeds eerder gepubliceerd verdrag wordt gepubliceerd, wordt een opmerking opgenomen.

Bijvoorbeeld: De Engelse tekst van het Verdrag is oorspronkelijk gepubliceerd in Stb. 1951, 23. De vertaling is gepubliceerd in Stb. 1951, 236. Het verdrag is in werking getreden op 12-10-1951, zie Trb. 1951, 141. Het verdrag is gewijzigd door Trb. 1961, 51, Trb. 1964, 110, Trb. 1967, 193, Trb. 1975, 129, Trb. 1980, 120 en Trb. 1995, 258.

Wanneer er geen wijzigingstekst aanwezig is voor de vertaling van een verdrag, wordt voor het deel van de authentieke tekst die niet vertaald is, de volgende opmerking geplaatst:

De tekst van de vertaling is niet beschikbaar.

